

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 26.2.2004
COM(2004) 101 τελικό/2

Corrigendum
Table des matières EL et FI.
page 29 EN.

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

Η οικοδόμηση του κοινού μας μέλλοντος

Προκλήσεις πολιτικής και δημοσιονομικά μέσα της διευρυμένης Ένωσης 2007-2013

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. Προτεραιότητες για τη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση	6
A. Βιώσιμη ανάπτυξη	7
1. Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση: η ανάγκη εφαρμογής των αποφάσεων της Λισσαβώνας	7
2. Μεγαλύτερη συνοχή για την ανάπτυξη και την απασχόληση	17
3. Βιώσιμη διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων: γεωργία, αλιεία και περιβάλλον	20
B. Εξασφάλιση πλήρους περιεχομένου για την έννοια της ιδιότητας του Ευρωπαίου πολίτη	22
1. Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης	22
2. Πρόσβαση σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες	24
3. Η ιδιότητα του ευρωπαίου πολίτη στην πράξη: η προαγωγή του ευρωπαϊκού πολιτισμού και της ιδιότητας του ευρωπαίου πολίτη	25
Γ. Η ΕΕ ως παγκόσμιος εταίρος	27
1. Η ΕΕ και η πολιτική της απέναντι στις γειτονικές της χώρες	27
2. Η ΕΕ ως εταίρος για τη βιώσιμη ανάπτυξη	28
3. Η ΕΕ ως παγκόσμια δύναμη	29
4. Ο συνδυασμός πολιτικών	30
II. Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ	31
1. Η κληρονομιά των υφιστάμενων υποχρεώσεων	31
2. Οι νέες ανάγκες χρηματοδότησης	33
III. ΠΩΣ ΘΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΟΥΝ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ: ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	36
A. Χάρτης πορείας	36
B. Απλούστευση των μέσων για βελτίωση των αποτελεσμάτων	37
IV. Το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο (2007-2013)	40
A. Κάλυψη επαρκούς περιόδου	40
B. Ταξινόμηση και ανάπτυξη των δαπανών	40
Γ. Ευελιξία	42
V. Το σύστημα χρηματοδότησης	43
A. Διάρθρωση των ιδίων πόρων	43
B. Διόρθωση δημοσιονομικών ανισορροπιών	44
Παραρτήματα	

“Όσο για το μέλλον, σκοπός δεν είναι να το προβλέψουμε, αλλά να του δώσουμε τη δυνατότητα να γίνει πραγματικότητα.”

Antoine de Saint-Exupéry

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται στο κατώφλι του μεγαλύτερου επιτεύγματός της από τότε που άρχισε η διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο – της ιστορικής επανένωσης της ηπείρου. Μετά από την επιτυχημένη δημιουργία της ενιαίας αγοράς και την καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος, η Ευρώπη τώρα θα επανενωθεί επιδιώκοντας τη δημοκρατία, την ελευθερία, την ειρήνη και την πρόοδο.

Αυτή η διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση προσφέρει πρωτοφανείς ευκαιρίες για τη βελτίωση της ευημερίας και της ποιότητας ζωής των πολιτών μας και του κόσμου στον οποίο ζουν αυτοί και τα παιδιά τους. Η πρόκληση που αντιμετωπίζουμε σήμερα είναι να γίνει πραγματικότητα η φιλοδοξία αυτή και να διασφαλιστεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα αξιοποιήσει πλήρως το δυναμικό της διεύρυνσης και θα ικανοποιήσει τις προσδοκίες του κοινού.

Η υποχρέωση για τη θέσπιση νέων Δημοσιονομικών Προοπτικών από το 2006 και ύστερα προσφέρει μια ευκαιρία να δοθεί στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση μια πραγματική αίσθηση πολιτικού σκοπού καθώς και τα μέσα για την υλοποίηση των φιλοδοξιών της, με ταυτόχρονες ενέργειες στο ευρωπαϊκό και στο εθνικό επίπεδο.

Ο κοινός στόχος μας πρέπει να είναι μια Ευρώπη που τιμά την πολιτιστική και εθνική ποικιλομορφία του κάθε κράτους μέλους, παραμένει συνδεδεμένη με την εθνική ταυτότητα, αλλά ταυτόχρονα είναι δεσμευμένη όσον αφορά την αξία της ευρωπαϊκής ταυτότητας και την πολιτική βούληση για την επίτευξη κοινών στόχων. Μια Ευρώπη αλληλεγγύης και συνεργασίας, που προσφέρει στους πολίτες την ευκαιρία να δημιουργήσουν από κοινού μια διαρκή ευημερία. Μια Ευρώπη, οι πολίτες της οποίας έχουν εμπιστοσύνη για το μέλλον. Μια Ευρώπη με φωνή που ακούγεται σε παγκόσμιο επίπεδο.

Φυσικά, αντιμετωπίζουμε την πρόσκληση αυτή ενώ υπάρχει ένας κόσμος με προβλήματα και εσωτερική αβεβαιότητα, και τα πρόσφατα γεγονότα δημιούργησαν αμφιβολίες σχετικά με την ικανότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ενεργεί.

Η θέσπιση ενός Συντάγματος για την Ευρώπη είναι μια ισχυρή και συμβολική πράξη, δεν έχει όμως ακόμη πραγματοποιηθεί. Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συνεχίσει στην οδό της ενοποίησης, και να αποφύγει την παγίδα του άκαμπτου διακυβερνητισμού. Για το λόγο αυτό χρειαζόμαστε το Σύνταγμα, καθώς και τα μέσα να αποφασίζουμε και να ενεργούμε γρήγορα, έτσι ώστε να μπορούμε να προχωρήσουμε διατηρώντας παράλληλα τους ελέγχους και τις ισορροπίες της κοινοτικής μεθόδου. Επομένως, η συμφωνία για ένα νέο Σύνταγμα εξακολουθεί να έχει ουσιαστική σημασία για το μέλλον της Ευρώπης.

Από οικονομική άποψη, η Ευρώπη πρέπει να σταθεί στο ύψος της πρόκλησης. Οι πολίτες μας περιμένουν από την Ευρωπαϊκή Ένωση να συνεχίσει να δημιουργεί με βάση την οικονομική ενοποίηση και να μετατρέψει τη μεγαλύτερη οικονομική και εμπορική οντότητα του κόσμου σε έναν χώρο που θα παράγει περισσότερη ανάπτυξη και ευημερία. Οι οικονομικές επιδόσεις της Ευρώπης ήταν μέχρι τώρα σχετικά χαμηλές. Από το 1995 και ύστερα, ο ρυθμός μεγέθυνσης για την ΕΕ-15 ήταν κατά μέσο όρο 2,2 %, σε σύγκριση με τον παγκόσμιο μέσο όρο του 3,6% και το 3,2% των Ηνωμένων Πολιτειών. Από τα στοιχεία φαίνεται ότι – αν δεν

αναληφθεί τώρα δράση – η ευρωπαϊκή οικονομία θα παρακμάσει. Όσο συνεχίζονται οι χαμηλές επιδόσεις της ευρωπαϊκής οικονομίας, περισσότερες αμφιβολίες δημιουργούνται σχετικά με την ικανότητά της να δημιουργήσει ένα από τα βασικά θεμέλια της πολιτικής νομιμοποίησης, την ευημερία. Για να αντιστραφεί η τάση αυτή χρειάζεται στιβαρή, συντονισμένη και συνεκτική δράση.

Ο αγώνας για την ειρήνη κατά της τρομοκρατίας σε παγκόσμιο επίπεδο είναι ένας τομέας στον οποίο η Ευρώπη πρέπει να έχει μια σημαντική συμβολή, αλλά οι διχασμοί σχετικά με βασικής σημασίας διεθνή ζητήματα κατέπνιξαν αυτές τις ελπίδες.

Αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, ή πλήρης απώλεια της πορείας: αυτή είναι η πραγματική πρόκληση για την Ένωση και τα κράτη μέλη της. Το κόστος της αδράνειας είναι μεγάλο, και θα γίνει ακόμη μεγαλύτερο.

Χρειάζεται μια νέα δέσμευση για να υπάρξει συμφωνία σχετικά με τους στόχους του ευρωπαϊκού σχεδίου για τη διευρυμένη Ένωση κατά τα επόμενα έτη και να του δοθούν τα μέσα που απαιτούνται για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί. Αν δεν γίνει αυτό, όλα τα κράτη μέλη θα χάσουν. Απαιτείται κοινή δράση απ' όλες τις δημόσιες αρχές, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, για να βελτιστοποιηθεί η προστιθέμενη αξία σε κάθε επίπεδο και να υπάρξουν απτά οφέλη για όλους.

Η προστιθέμενη αξία της Ένωσης έγκειται στη διεθνή και πανευρωπαϊκή δράση. Ως προς το θέμα αυτό, οι εθνικές αρχές δεν έχουν τα εφόδια που απαιτούνται για να λάβουν υπόψη τα πλήρη οφέλη ή τα κόστη των ενεργειών τους. Για την αποτελεσματικότητα απαιτούνται μεγάλες κρίσιμες μάζες που υπερβαίνουν τις δυνατότητες των εθνικών κυβερνήσεων, ή των προσπαθειών δικτύωσης που καταβάλλονται σε εθνικό επίπεδο.

Οι κοινές πολιτικές, όπως θεμελιώνονται στις συνθήκες, μπορούν να προσφέρουν τα οφέλη αυτά, με ένα συνδυασμό κανονιστικών ρυθμίσεων, συντονισμού και χρηματοδοτικών πόρων.

Οι επιλογές που πρέπει να γίνουν σχετικά με τις επόμενες δημοσιονομικές προοπτικές δεν αφορούν απλώς τα χρήματα. Είναι ένα ζήτημα πολιτικής διεύθυνσης, που θα κριθεί με βάση ένα σαφές όραμα του τι θέλουμε να κάνουμε. Οι επιλογές αυτές θα καθορίσουν το εάν η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της είναι ικανά να επιτύχουν στην πράξη αυτό που προσδοκούν οι ευρωπαίοι.

Αυτό σημαίνει μια νέα φάση για τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Δεν πρόκειται για την αναδιανομή των πόρων μεταξύ των κρατών μελών. Πρόκειται για τον τρόπο μεγιστοποίησης του αντικτύπου των κοινών πολιτικών μας με τρόπο ώστε να ενισχύσουμε περισσότερο την προστιθέμενη αξία του κάθε ευρώ που δαπανάται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

* * *

*

Οι διαδοχικές δημοσιονομικές προοπτικές αντικατοπτρίζουν ένα πολιτικό σχέδιο. Για το Πρόγραμμα Δράσης 2000, που καλύπτει την περίοδο 2000-06, το σχέδιο επικεντρωνόταν στην προετοιμασία της Ευρώπης ώστε να είναι δυνατή η διεύρυνση. Τώρα που η διεύρυνση είναι πραγματικότητα, ακόμη και αν εξακολουθούν να υπάρχουν πολλά που πρέπει να γίνουν για να ενσωματωθούν τα νέα κράτη μέλη, η Ευρώπη χρειάζεται να βρει έναν νέο δυναμισμό και να καλύψει νέες προσδοκίες.

Η Ευρώπη πρέπει να συνεργαστεί για αύξηση της μεγέθυνσης με καλύτερες και περισσότερες θέσεις απασχόλησης. Δεν υπάρχει μαγική λύση για την ενίσχυση της οικονομικής μεγέθυνσης στην Ευρώπη και για την εξασφάλιση μιας βιώσιμης πορείας γι' αυτήν. Ωστόσο, είναι σαφές ότι ένα μέρος του προβλήματος συνδέεται με το γεγονός ότι η καινοτομία και η τεχνολογία δεν αποτελούν ακόμη παράγοντες αύξησης της μεγέθυνσης στις ευρωπαϊκές οικονομίες. Από τη Λισσαβόνα και ύστερα η ΕΕ προσπάθησε να μετασχηματίσει την Ευρωπαϊκή Ένωση σε μια δυναμική οικονομία της γνώσης με μια στιβαρή βιομηχανική βάση, με στόχους που συνδέονταν με την αύξηση της μεγέθυνσης σε περίπου 3 % ανά έτος. Η αδυναμία της Ένωσης και των κρατών μελών της να επιτύχουν το στόχο αυτό δείχνει ότι οι μέχρι τώρα ενέργειες δεν ανταποκρίθηκαν στις προσδοκίες.

Η στρατηγική της Λισσαβόνας και η εσωτερική αγορά απαιτούν αποτελεσματική οικονομική διακυβέρνηση για να επιτευχθεί ο ισορροπημένος συνδυασμός οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών οφελών που αποτελεί τον κεντρικό πυρήνα της βιώσιμης ανάπτυξης και επιτρέπει στους ευρωπαίους να αντιμετωπίζουν τις αλλαγές με εμπιστοσύνη.

Η μεγέθυνση πρέπει να στηρίζεται στην αλληλεγγύη. Η ανταγωνιστικότητα και η συνοχή αλληλοενισχύονται. Η πολιτική συνοχής της Ένωσης υπάρχει για να διασφαλίζει την αλληλεγγύη μεταξύ όλων των περιφερειών και των πολιτών. Η πολιτική αυτή απέδειξε την αξία της στο παρελθόν, και σήμερα πρέπει να λειτουργήσει σε μια Ένωση που θα έχει τη μεγαλύτερη οικονομική ποικιλομορφία από ποτέ. Αυτό σημαίνει την επικέντρωση των ενεργειών της σε επιλεγμένες πρωτοβουλίες, και το συνυπολογισμό των σχετικών διαφορών και αναγκών.

Οι καρποί της μεγέθυνσης πρέπει να διοχετευτούν με τρόπο ώστε να βοηθήσουν τους ευρωπαίους να αντιμετωπίσουν τη διαδικασία της αλλαγής. Επομένως, ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος θα πρέπει να ενισχυθεί και να ενσωματωθεί καλύτερα στη δημόσια πολιτική, έτσι ώστε να βοηθήσει όλους τους οικονομικούς παράγοντες τόσο να προβλέπουν όσο και να διαχειρίζονται τις αλλαγές.

Η ιδιότητα του ευρωπαίου πολίτη πρέπει να χρησιμεύσει ως εγγύηση συγκεκριμένων δικαιωμάτων και καθηκόντων, ιδίως της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ασφάλειας, και πρέπει επίσης να διασφαλίζει την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες προς το κοινό σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τα οφέλη της ιδιότητας του μέλους για τους πολίτες δεν περιορίζονται σήμερα στις ελευθερίες της αγοράς, και πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στα ζητήματα αυτά. Πρόκειται για έναν τομέα στον οποίο αναπτύσσονται οι δημόσιες ελευθερίες και τα ατομικά δικαιώματα και υποχρεώσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ενώ οι πολιτιστικές διαφορές παραμένουν ισχυρές και πρέπει συνεχώς να υποστηρίζονται και να ενθαρρύνονται. Η πολιτιστική ποικιλομορφία υποστηρίζει την ενότητα της Ευρώπης. Επομένως, η Ένωση πρέπει να συμπληρώνει τις προσπάθειες των κρατών μελών και να διασφαλίζει ότι τα οφέλη της Ευρώπης χωρίς σύνορα θα είναι διαθέσιμα και προσπελάσιμα για όλους σε ισότιμη βάση.

Η Ευρώπη πρέπει να είναι ισχυρή παγκόσμια δύναμη. Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει τη σημασία του ρόλου που πρέπει να διαδραματίσει η Ευρώπη στον κόσμο, αρχίζοντας από την ευθύνη της έναντι των γειτόνων της. Αυτό μέχρι τώρα θεωρείται δεδομένο, για παράδειγμα, στο διάλογο για το μέλλον της Ευρώπης. Οι προσδοκίες για την Ευρώπη αυξάνονται για διάφορα ζητήματα, όπως η αναπτυξιακή βοήθεια, η εμπορική πολιτική, η εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας ή οι εξωτερικές πτυχές των άλλων πολιτικών.

Είναι επίσης προφανές ότι στην παγκόσμια σκηνή η σημασία των ενεργειών της Ευρώπης είναι πολύ μικρότερη από το οικονομικό βάρος της και το πολιτικό δυναμικό της. Μόνο με την ύπαρξη και την αποτελεσματικότητα κοινής δράσης μπορούμε να κάνουμε

πραγματικότητα τις αξίες μας και τις πολιτικές μας δηλώσεις. Δεν θα είμαστε ποτέ ικανοί να ανταποκριθούμε σωστά σε μια κρίση στην Ευρώπη ή οπουδήποτε αλλού χωρίς κοινά μέσα και χωρίς τους πόρους για την λειτουργία αυτών των μέσων. Ως ηπειρωτική και παγκόσμια δύναμη, η ΕΕ πρέπει να σταθεί στο ύψος των αυξανόμενων προκλήσεων και ευθυνών της ηγετικής περιφερειακής της θέσης.

* *

*

Το μελλοντικό δημοσιονομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να παρέχει τη σταθερότητα που απαιτείται για την υποστήριξη των πολιτικών στόχων της Ένωσης σε πολυετή βάση. Πρέπει να είναι στοχοθετημένο με τρόπο ώστε να παρέχει συγκεκριμένες, επιλεγμένες προτεραιότητες που θα παρέχουν οφέλη στα κράτη μέλη και τους πολίτες. Αυτό σημαίνει τη βελτιστοποίηση της σχέσης μεταξύ των ενεργειών σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο Ένωσης.

Οι κοινές πολιτικές μπορούν και πρέπει να συνεχίσουν να έχουν κεντρικό ρόλο για την επίτευξη των στόχων της διευρυμένης Ένωσης. Οι κοινές πολιτικές δεν είναι προαιρετική πολυτέλεια: στους τομείς αυτούς, μόνο η κοινή δράση σε ευρωπαϊκό επίπεδο μπορεί να έχει επιτυχία.

Οι πολιτικές της ΕΕ παραδοσιακά ήταν επικεντρωμένες στον γεωργικό τομέα, στη συνοχή, στη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης εσωτερικής αγοράς και στην επίτευξη μακροοικονομικής σταθερότητας. Στους τομείς αυτούς είχαν μεγάλη επιτυχία. Θα ήταν λάθος να αποδεσμευτούμε από τους τομείς αυτούς, στους οποίους οι πολιτικές έχουν ήδη προσαρμοστεί ώστε να συνεχίσουν τη θετική συμβολή με βάση τις επιτυχίες τους και να αντιμετωπίζουν νέες ανάγκες. Η συμφωνία για τη γεωργική μεταρρύθμιση και τη χρηματοδότησή της δείχνει ότι τα κράτη μέλη συμμερίζονται την άποψη αυτή. Η Ένωση πρέπει σήμερα να εξορθολογίσει περαιτέρω τη δράση της στους τομείς αυτούς και να την επεκτείνει στα νέα κράτη μέλη. Όμως, δεδομένου ότι η διεύρυνση θα έχει ασύμμετρο αντίκτυπο στον κοινοτικό προϋπολογισμό – αυξάνοντας τις δαπάνες περισσότερο από τα έσοδα – ακόμη και η απλή διατήρηση του «κεκτημένου» σημαίνει αύξηση της χρηματοοικονομικής προσπάθειας.

Δεν μπορεί να επιτραπεί η περαιτέρω διεύρυνση του χάσματος μεταξύ των φιλόδοξων πολιτικών δεσμεύσεων ανωτάτου επιπέδου και της αποτυχίας εφαρμογής τους. Σε πολλούς από αυτούς τους νέους τομείς προτεραιότητας, η ικανότητα της Ένωσης να τηρεί τις υποσχέσεις των κρατών μελών υπονομεύεται από την έλλειψη πολιτικής βούλησης για δράση και από ανεπαρκείς πόρους. Οι πολιτικοί στόχοι και οι προσδοκίες που έχουν οριστεί για την Ένωση πρέπει να αντιστοιχούν με επαρκή μέσα, περιλαμβανομένων των χρηματοδοτικών πόρων. Ο στόχος πρέπει να είναι η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των δημοσίων δαπανών και το να καταστούν οι εθνικές και οι ευρωπαϊκές προσπάθειες κάτι περισσότερο από το απλό άθροισμα των μερών τους.

I. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ

3 προτεραιότητες για τις επόμενες δημοσιονομικές προοπτικές:

- (1) Η εσωτερική αγορά πρέπει να ολοκληρωθεί έτσι ώστε να μπορεί να διαδραματίσει τον πλήρη ρόλο της για την επίτευξη του ευρύτερου στόχου της **βιώσιμης ανάπτυξης**,

κινητοποιώντας για το σκοπό αυτό τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πολιτικές. Αυτό καλύπτει την ανταγωνιστικότητα, τη συνοχή και τη βιώσιμη διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων.

- (2) Η πολιτική έννοια της **ιδιότητας του ευρωπαϊού πολίτη** βασίζεται στην ολοκλήρωση ενός χώρου ελευθερίας, δικαιοσύνης, ασφάλειας και πρόσβασης σε βασικά δημόσια αγαθά.
- (3) Η Ευρώπη θα πρέπει να προβάλλει ένα συνεκτικό ρόλο **ως παγκόσμιος εταίρος** που θα εμπνέεται από τις κεντρικές αξίες της όσον αφορά την ανάληψη περιφερειακών ευθυνών, την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, και τη συμβολή στην ασφάλεια των πολιτών και τη στρατηγική ασφάλεια.

A. Βιώσιμη ανάπτυξη

Ο στόχος της εσωτερικής αγοράς αποτελεί τη βάση για τη μεγέθυνση. Όμως, η αύξηση της ευημερίας των ευρωπαϊών πολιτών σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές αξίες απαιτεί το μετασχηματισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μια δυναμική οικονομία της γνώσης, με βιώσιμη οικονομική μεγέθυνση και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή. Αυτό ακριβώς είναι το θέμα του προγράμματος της Λισσαβώνας, που δρομολογήθηκε το 2000 και συμπληρώθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ το 2001.

Η ενίσχυση και η υλοποίηση του προγράμματος της Λισσαβώνας προϋποθέτει την κάλυψη των αλληλοεπισχόμενων πτυχών της ανταγωνιστικότητας και της συνοχής. Οι πτυχές αυτές εξετάζονται στα επόμενα τμήματα.

Για την αύξηση της ευημερίας των ευρωπαϊών πολιτών με βιώσιμο τρόπο απαιτούνται τα εξής:

- Μετασχηματισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μια δυναμική οικονομία της γνώσης με δυναμικό μεγέθυνσης.
- Επιδίωξη μεγαλύτερης συνοχής στο πλαίσιο της διευρυμένης Ένωσης.
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας μας, ενίσχυση της ανάπτυξης της υπαίθρου, διασφάλιση της βιώσιμης εκμετάλλευσης των αλιευτικών πόρων και της ποιότητας του περιβάλλοντος.

1. Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση: η ανάγκη εφαρμογής των αποφάσεων της Λισσαβώνας

Για να δοθεί προτεραιότητα στην ανάπτυξη απαιτείται ένας νέος προσανατολισμός για τις πολιτικές και τους προϋπολογισμούς σε εθνικό επίπεδο καθώς και σε επίπεδο ΕΕ. Αυτό που χρειάζεται σήμερα είναι μια πιο δυναμική και καλύτερα συνδεδεμένη Ευρώπη. Για το σκοπό αυτό απαιτείται ουσιαστική μεταβολή των πολιτικών για την υποστήριξη της υλικής και γνωστικής υποδομής της Ένωσης. Αυτό σημαίνει δράση για τη βελτίωση της έρευνας, ενίσχυση των επιχειρήσεων και της καινοτομίας, δημιουργία δικτύων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και ενίσχυση του ρόλου της εκπαίδευσης. Αυτό αποτελεί προϋπόθεση για τη διατήρηση μιας ανταγωνιστικής βιομηχανικής βάσης. Ταυτόχρονα, αυτό απαιτεί νέες συλλογικές εγγυήσεις για τους μισθωτούς και μια νέα προσπάθεια πρόβλεψης των μεταβολών

και έγκαιρης προσαρμογής σε ένα μεταβαλλόμενο παγκόσμιο οικονομικό και εμπορικό περιβάλλον.

Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων σε μια πλήρως ενοποιημένη ενιαία αγορά,
- Ενίσχυση της ευρωπαϊκής προσπάθειας στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης,
- Σύνδεση της Ευρώπης μέσω των δικτύων της ΕΕ,
- Βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης,
- Πρόγραμμα κοινωνικής πολιτικής: παροχή βοήθειας στην ευρωπαϊκή κοινωνία για πρόβλεψη και διαχείριση των αλλαγών.

α) *Προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων σε μια πλήρως ενοποιημένη ενιαία αγορά*

Για να επιτύχει τους φιλόδοξους στόχους της για ενίσχυση της συνοχής και των φιλικών προς το περιβάλλον επενδύσεων που προωθούν τη μεγέθυνση, η Ευρώπη έχει ανάγκη να αναπτύξει μια συνεκτική προσέγγιση για την ανταγωνιστικότητα, έτσι ώστε να ελευθερωθεί το αναξιοποίητο δυναμικό της εσωτερικής αγοράς. Η Ένωση μπορεί να είναι ο καταλύτης και ο συντονιστής των προσπαθειών των κρατών μελών και μπορεί να συμβάλλει στα επιτεύγματά τους και να τα συμπληρώνει.

Οι ενέργειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την αύξηση της παραγωγικότητας μπορούν να ακολουθούν τις εξής κατευθύνσεις:

- **Ολοκλήρωση, βελτίωση και διαχείριση της εσωτερικής αγοράς.** Οι περαιτέρω νομοθετικές εργασίες θα αποσκοπούν στην εξάλειψη των εμποδίων που απομένουν για την πλήρη ενοποίηση της αγοράς. Σε ορισμένους ιδιαίτερους τομείς όπως οι βιομηχανίες ή οι υπηρεσίες του δικτύου, η ενιαία αγορά εξακολουθεί να απέχει πολύ από το να είναι πραγματικότητα. Η διαχείριση της εσωτερικής αγοράς σε τομείς όπως τα φαρμακευτικά ή τα χημικά προϊόντα, είτε μέσω οργανισμών, είτε μέσω της ευρωπαϊκής τυποποίησης, θα συνεχίσει να απαιτεί σημαντική προσπάθεια στη διευρυμένη Ένωση. Μια επιπλέον πρόκληση θα είναι η επέκταση της προσπάθειας αυτής στις γειτονικές χώρες.
- **Διατήρηση και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας,** με στόχο τη μεγαλύτερη αύξηση της παραγωγικότητας και τη βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας. Εδώ περιλαμβάνεται μια νέα προσέγγιση για την κοινοτική και εθνική νομοθεσία, με πλήρη χρήση των αρχών της “καλύτερης νομοθεσίας”, όπου θα περιλαμβάνεται η αξιολόγηση του αντικτύπου της νομοθεσίας και του κανονιστικού περιβάλλοντος για την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων
- **Ενίσχυση της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας και της ανάπτυξης των μικρών επιχειρήσεων.** Η περαιτέρω βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση μέσω των κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων, καθώς και η διαθεσιμότητα ευρωπαϊκών υπηρεσιών στήριξης επιχειρήσεων, θα συμβάλουν στην ικανότητα των επιχειρήσεων να ασκούν

επιχειρηματική δραστηριότητα στη διευρυμένη εσωτερική αγορά και να ανταγωνίζονται στο εξωτερικό.

- Κινητοποίηση των κατάλληλων παραγόντων και πόρων ως **συμβολή στην υλοποίηση του δυναμικού καινοτομίας των επιχειρήσεων**. Η προώθηση της **μεταφοράς τεχνολογίας** μέσω ροών γνώσεων και δικτύων καινοτομίας θα προσφέρει οφέλη στις επιχειρήσεις, και ιδιαίτερα στις νέες καινοτόμες επιχειρήσεις. Η πολιτική για την καινοτομία θα ενισχύσει επίσης τις επενδύσεις σε καινοτομία, σε **οργανωτικές μεταβολές** και σε λύσεις **καινοτόμων σχεδίων**. Η διευκόλυνση των κοινών προσεγγίσεων των διασυνοριακών και περιφερειακών δραστηριοτήτων καθώς και της δικτύωσης σε όλη την ΕΕ μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη και τη διάδοση ενός φιλικού προς την καινοτομία κανονιστικού περιβάλλοντος.
- Οι περισσότερες συστημικές προσεγγίσεις στην **κοινωνία της πληροφορίας** με βάση ένα συνδυασμό **πολιτικών έρευνας, κανονιστικών πολιτικών και πολιτικών ανάπτυξης** είναι προαπαιτούμενο για την περιστολή του χάσματος αύξησης της παραγωγικότητας, δεδομένου ότι οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις σε τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών διαδραματίζουν καίριο ρόλο για τη βελτίωση της παραγωγικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της αυξημένης αποτελεσματικότητας.
- Οι επενδύσεις σε τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών **σε υπηρεσίες που παρέχονται στο κοινό** στα κράτη μέλη εκτιμάται ότι ανέρχονται περίπου σε 50 δις. ευρώ μέχρι το 2011 για καθαρά εθνικές ενέργειες. Θα είναι απαραίτητη μια πρόσθετη προσπάθεια για να διασφαλιστεί η ανάληψη και η αφομοίωση των τεχνολογιών αυτών σε πανευρωπαϊκές υπηρεσίες προς το κοινό ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά τους και η διαλειτουργικότητά τους. Αυτό καλύπτει περιοχές του δημόσιου τομέα όπως η υγεία, το περιβάλλον, ο πολιτισμός, η εκπαίδευση και η ασφάλεια.
- Προώθηση της υιοθέτησης **οικολογικά αποτελεσματικών τεχνολογιών**, που μπορούν να μειώσουν τους περιβαλλοντικούς αντικτύπους συμβάλλοντας παράλληλα στην ανταγωνιστικότητα και στη μεγέθυνση. Υπάρχουν πολλές δυνητικά σημαντικές περιβαλλοντικές τεχνολογίες, αλλά χρησιμοποιούνται ανεπαρκώς, λόγω της πρόσδεσης σε υπάρχουσες τεχνολογίες, της δύσκολης πρόσβασης σε χρηματοδότηση, της χαμηλής συνειδητοποίησης των επενδυτών και της στρέβλωσης των σημάτων από την αγορά. Με βάση το Πρόγραμμα Δράσης για τις Περιβαλλοντικές Τεχνολογίες, οι περιβαλλοντικές τεχνολογίες μπορούν να προωθηθούν με μέσα βασισμένα στην αγορά καθώς και με στοχοθετημένες πρωτοβουλίες πολιτικής που θα αποσκοπούν στην προώθηση της καινοτομίας στον εν λόγω τομέα. Τα μέσα της ΕΕ στον τομέα της έρευνας, της επίδειξης και της καινοτομίας, καθώς και η περιφερειακή πολιτική και η εξωτερική συνεργασία, πρέπει να ενσωματώσουν τη διάσταση αυτή.

β) Ενίσχυση της ευρωπαϊκής προσπάθειας στην έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη

Ένας προφανής τομέας στον οποίο ο προϋπολογισμός της ΕΕ μπορεί και πρέπει να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο είναι η έρευνα και η τεχνολογία. Η ευρωπαϊκή ερευνητική προσπάθεια εξακολουθεί να είναι υπερβολικά κατακερματισμένη, υπερβολικά διαχωρισμένη σε στεγανά και ανεπαρκώς συνδεδεμένη με τη διεθνή συνεργασία. Επιπλέον, η Ευρώπη διαθέτει μόνο 2% του ΑΕγχΠ της για την έρευνα, σε σύγκριση με 2,7% στις Ηνωμένες Πολιτείες και περισσότερο από 3% στην Ιαπωνία. Η Ευρώπη δεν κατόρθωσε να προσελκύσει τους καλύτερους ερευνητές του κόσμου, και πολλοί άριστοι ευρωπαίοι επιστήμονες εξακολουθούν να προτιμούν να εργάζονται στις ΗΠΑ. Αυτό είναι ένα καίριο ζήτημα για τη

βελτίωση της ικανότητας του παραγωγικού τομέα μας να επωφελείται από το νέο διεθνή καταμερισμό της εργασίας.

Για να βοηθήσουμε την Ευρώπη να γίνει ένας φάρος αριστείας που θα προσελκύει ερευνητές και επενδύσεις, πρέπει να εξαλείψουμε τους φραγμούς για την αριστεία οι οποίοι οφείλονται στα κατακερματισμένα εθνικά προγράμματα. Όμως, οι βελτιώσεις της ποιότητας δεν θα επαρκούν. Είναι απαραίτητη και η αύξηση της ερευνητικής προσπάθειας. Αυτό σημαίνει ότι η Ένωση πρέπει να επιδιώξει ταυτόχρονα τρεις σχετικούς και συμπληρωματικούς στόχους:

- **Υλοποίηση ενός “Ευρωπαϊκού χώρου έρευνας”**, που θα λειτουργεί ως εσωτερική αγορά για την έρευνα και την τεχνολογία, καθώς και ως χώρος για τον καλύτερο συντονισμό των εθνικών και περιφερειακών ερευνητικών δραστηριοτήτων και πολιτικών, ώστε να αντιμετωπιστεί ο σημερινός κατακερματισμός και η επικάλυψη των ερευνητικών προσπαθειών στην Ευρώπη.
- **Συμβολή στην αύξηση των ευρωπαϊκών ερευνητικών προσπαθειών στο 3% του ΑΕγχΠ της Ένωσης μέχρι το 2010**, όπου 1% θα προέρχεται από δημόσιες πηγές και 2% από τον ιδιωτικό τομέα.
- **Υποστήριξη και ενίσχυση της έρευνας** σε όλη την Ευρώπη, παρέχοντας άμεση χρηματοδοτική στήριξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο ως συμπλήρωμα των εθνικών προγραμμάτων που βοηθούν στην επίτευξη των δύο πρώτων στόχων.

Η χρηματοδοτική στήριξη σε επίπεδο ΕΕ προσφέρει υψηλή προστιθέμενη αξία στην έρευνα, βοηθώντας στη δημιουργία κρίσιμων μαζών χρηματοδοτικών και ανθρώπινων πόρων, ενισχύοντας την αριστεία και τη δημιουργικότητα μέσω των ανταλλαγών, της δικτύωσης, της συνεργασίας και του ανταγωνισμού σε ευρωπαϊκή κλίμακα, και αυξάνοντας την προβολή των ευρωπαϊκών ικανοτήτων και επιδόσεων.

Επομένως, ενδείκνυται η σημαντική αύξηση της χρηματοδότησης της έρευνας στην ΕΕ, που σήμερα βρίσκεται στο 0,04% του ΑΕγχΠ, ως συμβολή για τη γεφύρωση του χάσματος που απομένει προς το στόχο του 1% των δημόσιων επενδύσεων, ως συμπλήρωμα των εθνικών προσπαθειών και σε στενή σχέση με αυτές. Οι ενέργειες της Ένωσης θα πρέπει να επικεντρωθούν σε πέντε κύρια θέματα που αντιστοιχούν με πέντε ουσιαστικής σημασίας ζητήματα που αντιμετωπίζει η Ευρώπη στον τομέα της έρευνας:

- **Ενίσχυση του δυναμισμού, της αριστείας, της δημιουργικότητας και της παραγωγικότητας της ευρωπαϊκής έρευνας με την παροχή χρηματοδοτικής στήριξης σε σχέδια που εκτελούνται από επί μέρους ερευνητικές ομάδες επιλεγμένες με ανταγωνιστικά κριτήρια** σε ευρωπαϊκή αντί για εθνική κλίμακα, ιδίως στον τομέα της βασικής έρευνας, για τη διερεύνηση νέων επιστημονικών κατευθύνσεων και θεμάτων, σε στενή συνεργασία με την επιστημονική κοινότητα.

Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να θεσπιστεί ένα ευρωπαϊκό μέσο σύμφωνα, για παράδειγμα, με το Εθνικό Ίδρυμα Επιστημών των ΗΠΑ, για τη χορήγηση επιχορηγήσεων στις ανωτάτου επιπέδου επιμέρους ερευνητικές ομάδες που ανταγωνίζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σε τομείς όπως τα προηγμένα μαθηματικά ή η κβαντική φυσική στην προοπτική νέων επαναστατικών εξελίξεων στην πληροφορική και το λογισμικό.

- **Ενίσχυση των ερευνητικών ικανοτήτων της Ευρώπης** με την υποστήριξη του σχεδιασμού, της ανάπτυξης και της χρήσης βασικών ερευνητικών υποδομών ευρωπαϊκής διάστασης και ενδιαφέροντος, καθώς και με την ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στην

έρευνα και την τεχνολογία, με την υποστήριξη της κατάρτισης, με τη συμβολή στην εξάλειψη των εμποδίων για πανευρωπαϊκή επιστημονική σταδιοδρομία, και την προώθηση της διεθνικής κινητικότητας των ερευνητών. Οι ενέργειες αυτές θα πρέπει να είναι συντονισμένες με αντίστοιχες ενέργειες που εντάσσονται στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής.

Οι ερευνητικές ικανότητες αυτού του είδους μπορούν να είναι, για παράδειγμα, τα ευρωπαϊκά μεγάλα λείζερ και οι εγκαταστάσεις πηγών νετρονίων για την διερεύνηση της ύλης και βιοϊατρικών εφαρμογών ή επίσης ευρωπαϊκές τράπεζες βιολογικών δεδομένων στον τομέα της γονιδιωματικής και η αναβάθμιση της ευρωπαϊκής υποδομής δικτύωσης και υπολογιστών για την έρευνα. Η υποστήριξη για τη βελτίωση των ανθρώπινων ερευνητικών πόρων θα περιλαμβάνει προγράμματα στήριξης μεγάλης κλίμακας για ευρωπαίους νέους και καθιερωμένους επιστήμονες.

- Δημιουργία πανευρωπαϊκών **συμπράξεων δημόσιου/ιδιωτικού τομέα** για τεχνολογική έρευνα μέσω κοινών πρωτοβουλιών βασισμένων στην **έννοια της τεχνολογικής πλατφόρμας** που συγκεντρώνει ενδιαφερομένους από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα για τη δημιουργία και την εφαρμογή κοινών ερευνητικών προγραμμάτων σε τομείς που ενδιαφέρουν τη βιομηχανία, με βάση το πρότυπο που ακολουθείται στην Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για την Ανάπτυξη.

Ως παραδείγματα τέτοιων συμπράξεων μπορούν να αναφερθούν η ανάπτυξη μιας νέας γενιάς καθαρών και οικονομικών αεροσκαφών μέχρι το 2020· η ανάπτυξη δικτύων υδρογόνου και κυψελών καυσίμων, η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής σε νανοκλίμακα, οι επενδύσεις σε μελλοντικές κινητές και ασύρματες τεχνολογίες και εφαρμογές, η ενίσχυση των κοινών προσπαθειών σχετικά με τα ενσωματωμένα συστήματα, καθώς και οι νέες τεχνολογίες στον τομέα της ηλιακής ενέργειας, και η ευρωπαϊκή συντονισμένη προσπάθεια στην προηγμένη χημεία, για πολλαπλές βιομηχανικές εφαρμογές και κοινωνικούς σκοπούς

- Η ενίσχυση της ανάπτυξης ευρωπαϊκών “πόλων αριστείας” που θα βασίζονται στη **δικτύωση και συνεργασία** σε επίπεδο εργαστηρίου με την υποστήριξη των διεθνικών μεσαίας κλίμακας δικτύων με τα νέα μέσα που χρησιμοποιούνται στο 6^ο Πρόγραμμα-Πλαίσιο Έρευνας της Ένωσης, με βελτιώσεις με βάση την εμπειρία.

Η κατεύθυνση αυτή αφορά την υποστήριξη ευρωπαϊκών πόλων αριστείας σε τομείς όπως το περιβάλλον και η έρευνα για το κλίμα, οι τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών, η έρευνα σχετικά με την ιατρική και τα τρόφιμα, ή η έρευνα για νέα υλικά και βιομηχανικές διαδικασίες, με τη δημιουργία και την υποστήριξη της συνεργασίας ευρωπαϊκών εργαστηρίων υψηλού επιπέδου σε ευρωπαϊκά “δίκτυα αριστείας” και κοινή έρευνα προς την κατεύθυνση ακριβών και ορθά στοχοθετημένων στόχων σε “ενοποιημένα σχέδια”.

- Βελτίωση, με ειδικούς μηχανισμούς δικτύωσης, του **συντονισμού εθνικών και περιφερειακών ερευνητικών προγραμμάτων και πολιτικών**, για τη δημιουργία κρίσιμων μαζών πόρων, την ενίσχυση του συμπληρωματικού χαρακτήρα των εθνικών δραστηριοτήτων, και τη βελτίωση της συνεκτικότητας των δημόσιων ερευνητικών προγραμμάτων σε όλη την Ευρώπη. Αυτό προϋποθέτει την ενίσχυση των ανταλλαγών, το αμοιβαίο άνοιγμα των προγραμμάτων και τη δρομολόγηση κοινών πρωτοβουλιών.

Μπορούν να συνενωθούν εθνικά ερευνητικά προγράμματα σε τομείς όπως, για παράδειγμα, ο καρκίνος, η νόσος του Alzheimer και οι νεοεμφανιζόμενες νόσοι, οι

νανοτεχνολογίες, ή η έρευνα σχετικά με τις κύριες κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις, όπως η δημογραφία, η εκπαίδευση, η απασχόληση και η καινοτομία.

Σε στενή σύνδεση με τις ενέργειές της στον τομέα της έρευνας, η Ένωση θα πρέπει να υποστηρίζει την ανάπτυξη μιας συνεκτικής και ισχυρής προσπάθειας σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε δύο τομείς στους οποίους η επιστήμη και η τεχνολογία διαδραματίζουν καίριο ρόλο:

- **Το διάστημα**, σε υποστήριξη μιας ευρωπαϊκής διαστημικής πολιτικής που θα αποσκοπεί στη μεγαλύτερη συνεκτικότητα των ευρωπαϊκών και εθνικών ιδιωτικών και δημόσιων προσπαθειών, και θα εστιάζεται στην ανάπτυξη εφαρμογών σε τομείς όπως ο προσδιορισμός της θέσης και η ναυτιλία, η παρατήρηση και η παρακολούθηση της γης, καθώς και οι τηλεπικοινωνίες, με συντονισμό των επενδύσεων E&A σε διάφορα επίπεδα, πράγμα που θα βοηθήσει την ΕΕ να υλοποιήσει καλύτερα τους στόχους των πολιτικών της σε σύμπραξη με υπάρχουσες διαστημικές δυνάμεις όπως η Ρωσία, και νεοεμφανιζόμενες δυνάμεις όπως η Κίνα, η Ινδία και η Βραζιλία.

Οι ενέργειες στον τομέα αυτό θα εξαρτηθούν από την εφαρμογή ενός ευρωπαϊκού διαστημικού προγράμματος που θα ενισχύει τα διαστημικά σχέδια της ΕΕ (όπως το GMES – Global Monitoring for Environment and Security/Παγκόσμια Παρακολούθηση του Περιβάλλοντος και της Ασφάλειας).

- **Την ασφάλεια**, σε υποστήριξη της εφαρμογής των πολιτικών της Ένωσης, με την ενίσχυση της έρευνας που είναι απαραίτητη για την αύξηση της ασφάλειας στις διάφορες διαστάσεις της στην Ευρώπη ως συνέχεια των προπαρασκευαστικών ενεργειών που έχουν δρομολογηθεί στον τομέα αυτό, στον οποίο οι επενδύσεις των ΗΠΑ είναι πέντε φορές υψηλότερες από της Ευρώπης. Αυτό αποτελεί μια συμβολή της Επιτροπής στο ευρύτερο πρόγραμμα της ΕΕ για αντιμετώπιση των προκλήσεων και των απειλών που αντιμετωπίζει η Ευρώπη όπως παρουσιάζεται, μεταξύ άλλων, στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Ασφάλεια που υποστηρίχθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Δεκέμβριο του 2003. Οι σχετικές ενέργειες είναι συμπληρωματικές των ενεργειών και των προσπαθειών που καταβάλλονται από τα κράτη μέλη και τα λοιπά θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Το ζήτημα αυτό προϋποθέτει την ανάπτυξη γνώσεων και τεχνολογιών με ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία για την επιτυχημένη πρόβλεψη, παρακολούθηση και μετρίασμό νέων απειλών για την ασφάλεια, όπως αυτές που συνδέονται με τη βιοτρομοκρατία, το έγκλημα μέσω υπολογιστών και την παγκόσμια ασφάλεια, και για τη διασφάλιση της ευρωπαϊκής θέσης στα πολύπλοκα ερευνητικά δίκτυα.

Οι ενέργειες της ΕΕ στον τομέα της **διάδοσης των αποτελεσμάτων της έρευνας** θα ενισχυθούν αναλόγως και θα ενισχυθεί η **ευρωπαϊκή συμμετοχή και ηγεσία στις παγκόσμιες πρωτοβουλίες**.

γ) *Σύνδεση της Ευρώπης μέσω των δικτύων της ΕΕ*

Δέκα έτη μετά τη δρομολόγηση της πρωτοβουλίας για τα διευρωπαϊκά δίκτυα, η ανάπτυξη μιας σπονδυλικής στήλης κεντρικών αξόνων δια μέσου της Ευρωπαϊκής Ένωσης βρίσκεται σε στασιμότητα. Ωστόσο, η κίνηση στα δίκτυα συνεχίζει να αυξάνεται και η διεύρυνση θα δημιουργήσει πρόσθετη αύξηση της κίνησης στις οδικές, σιδηροδρομικές και ενεργειακές υποδομές. Το κόστος της συμφόρησης εκτιμάται ότι αντιπροσωπεύει 1 % του ΑΕγχΠ, και αυτό θα διπλασιαστεί μέχρι το 2020. Αν δεν υπάρξει αντίδραση, το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης θα επιβαρύνει τα οδικά δίκτυα, πράγμα που θα έχει πολύ αρνητικές συνέπειες από άποψη συμφόρησης, περιβάλλοντος, ασφάλειας και ποιότητας ζωής. Αν δεν υπάρξει

αντίδραση, η Ευρώπη δεν θα είναι συνδεδεμένη, και θα επιβαρυνθεί με το κόστος μιας ελαττωματικής υποδομής για το δυναμικό της για ανάπτυξη.

Τα διευρωπαϊκά δίκτυα υψηλών επιδόσεων είναι ουσιαστικής σημασίας καταλύτης για τη βιώσιμη κινητικότητα εμπορευμάτων, πολιτών και ενέργειας στη διευρυμένη ΕΕ. Αυτό όχι μόνο συμβάλλει στην ανταγωνιστικότητα, αλλά παρέχει επίσης ένα απτό σύμβολο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Το μη αξιοποιημένο δυναμικό για τους ανθρώπους και τις επιχειρήσεις, το οποίο προκύπτει από τη βελτίωση των μεταφορικών συνδέσεων εκτιμάται ότι ανέρχεται σε 0,23% του ΑΕγχΠ, πράγμα που σημαίνει περίπου ένα εκατομμύριο μόνιμες θέσεις απασχόλησης. Τα σχέδια όπως οι σιδηροδρομικές γραμμές υψηλής ταχύτητας ή το ευρωπαϊκό σύστημα Galileo για τη ραδιοπλοήγηση μέσω δορυφόρου θα ενισχύσουν τις ευρωπαϊκές βιομηχανίες που βρίσκονται στην αιχμή της υψηλής τεχνολογίας.

Επομένως, οι ενέργειες για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού και βιώσιμου συστήματος μεταφορών και μιας αξιόπιστης παροχής ενέργειας έχει κρίσιμη σημασία για τις οικονομικές επιδόσεις. Η αδράνεια θα επιφέρει πραγματικά κόστη.

Η απόδοση των επενδύσεων αυτών υπερβαίνει τα εθνικά σύνορα. Αυτό ενθαρρύνει την αδυναμία των εθνικών κυβερνήσεων να έχουν μια ευρωπαϊκή προοπτική και την αντανάκλαστική κίνησή τους να δίνουν προτεραιότητα στα εθνικά προγράμματα, ιδιαίτερα σε μια εποχή έντονης πίεσης για τους εθνικούς προϋπολογισμούς. Ο συντονισμός από την Ευρωπαϊκή Ένωση και η συμμετοχή της στη χρηματοδότηση με ιδιαίτερη έμφαση στα διασυνοριακά τμήματα μπορεί να εξασφαλίσει τη συνεκτικότητα σε επίπεδο ηπείρου, τη μακροπρόθεσμη σταθερότητα, και μπορεί επίσης να έχει αποτέλεσμα μόχλευσης για μεγαλύτερη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα.

- Για παράδειγμα, οι «θαλάσσιες αρτηρίες» θα μπορούσαν να απορροφήσουν ένα μεγάλο μέρος των οδικών μεταφορών εμπορευμάτων (π.χ. κάθε χρόνο θα μπορούσαν να μεταφέρονται 7,6 εκατομμύρια τόνοι μεταξύ Ρότερνταμ και Μπιλμπάο, όγκος που ισοδυναμεί με το 10 % των οδικών μεταφορών εμπορευμάτων που πραγματοποιούνται προς το παρόν σε αυτή τη διαδρομή). Αλλά κάτι τέτοιο μπορεί να γίνει μόνο μέσω συντονισμού σε επίπεδο ΕΕ.
- Η σιδηροδρομική σήραγγα Mont-Cenis μεταξύ Λυών και Τορίνο μπορεί να τριπλασιάσει την τρέχουσα δυναμικότητά της και να συνδέσει ορισμένες από τις πλέον δυναμικές περιφέρειες της Ευρώπης με τον πυρήνα των νέων κρατών μελών. Αλλά κάτι τέτοιο δεν μπορεί να ξεκινήσει χωρίς την οικονομική υποστήριξη της ΕΕ.

Το κόστος του συνολικού διευρωπαϊκού δικτύου εκτιμάται σε 600 δισεκατομμύρια ευρώ. Οι νέες κατευθυντήριες γραμμές για τα διευρωπαϊκά δίκτυα, οι οποίες έγιναν ευνοϊκά δεκτές από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Δεκέμβριο του 2003, προσφέρουν καλύτερο συντονισμό μεταξύ των κρατών μελών και αποτελεσματικότερη εστίαση σε μία σειρά καθορισμένων σχεδίων προτεραιότητας με ακριβή χρονοδιαγράμματα.

Το εν λόγω δίκτυο περιλαμβάνει τη διασύνδεση των εθνικών σιδηροδρομικών δικτύων μεγάλης ταχύτητας έως το 2012, την ανάπτυξη ενός κεντρικού δικτύου σιδηροδρομικών μεταφορών εμπορευμάτων στην κεντρική Ευρώπη έως το 2015, και ένα σύνολο μέτρων για τη σύνδεση λιμένων και επίγειων μεταφορών έως το 2010.

Το συνολικό επίπεδο των επενδύσεων που απαιτούνται για την πραγματοποίηση των 26 σχεδίων προτεραιότητας σε θέματα μεταφορών ανέρχεται σε 220 δισεκατομμύρια ευρώ έως το 2020, ενώ η χρηματοδότηση προβλέπεται να κορυφωθεί στο διάστημα μεταξύ 2007 και

2013. Εκτιμάται ότι το μερίδιο του ιδιωτικού τομέα στη χρηματοδότηση των εν λόγω σχεδίων θα πρέπει να ανέλθει περίπου στο 20% των χρηματοδοτικών απαιτήσεων, ενώ το υπόλοιπο θα χρηματοδοτηθεί από κοινού από τους εθνικούς προϋπολογισμούς και από τον κοινοτικό προϋπολογισμό σε ποσοστό έως 20%.

Απαιτείται, επίσης, ευρωπαϊκή χρηματοδότηση προκειμένου να διασφαλισθεί ο ενεργειακός εφοδιασμός της Ευρώπης δια μέσου των εθνικών συνόρων και η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και καθαρών καυσίμων. Το κόστος αυτής της χρηματοδότησης εκτιμάται σε 100 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου. Πρέπει επίσης να αναληφθούν κοινοτικές πρωτοβουλίες για τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση του κοινού όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή αποτελεσματικότητα καθώς και για την επίτευξη των συμφωνηθέντων στόχων, ένας από τους οποίους είναι η κάλυψη του 22% των αναγκών σε ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές έως το 2010.

Η Ένωση πρέπει επίσης να συνεχίσει τις προσπάθειές της για την άρση των εμποδίων που παρακωλύουν της ανάπτυξη εσωτερικής αγοράς τηλεπικοινωνιών και τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας μίας ασφαλούς υποδομής ευρυζωνικών δικτύων σε όλες τις περιφέρειες, προσδίδοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στον κίνδυνο ψηφιακού διαχωρισμού μεταξύ των αστικών και των απομακρυσμένων και αγροτικών περιοχών.

δ) Βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στην Ένωση

Το ανθρώπινο κεφάλαιο αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους παράγοντες ανάπτυξης. Ένα επί πλέον έτος σχολικής φοίτησης μπορεί να αυξήσει τη συνολική παραγωγικότητα κατά 6,2% σε μία τυπική ευρωπαϊκή χώρα. Ωστόσο κατά την περίοδο 1995-2000, οι δημόσιες επενδύσεις στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση ως αναλογία επί του ΑΕγχΠ μειώθηκαν στα περισσότερα κράτη μέλη. Η ΕΕ υστερεί έναντι των ανταγωνιστών της όσον αφορά τον αριθμό πτυχιούχων, τις δεξιότητες που αποκτώνται με το τέλος της σχολικής φοίτησης και τη συμμετοχή στη δια βίου μάθηση. Υπάρχουν επίσης τεράστιες διακυμάνσεις στις επιδόσεις μεταξύ των διαφόρων κρατών μελών. Η υποχώρηση αυτών των δεικτών καθιστά επιτακτική την επίσπευση της μεταρρύθμισης και του εκσυγχρονισμού των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης της Ευρώπης. Η παγκοσμιοποίηση και οι τεχνολογικές και δημογραφικές αλλαγές απαιτούν ένα ευέλικτο και κινούμενο εργατικό δυναμικό με κατάλληλες δεξιότητες που θα ενημερώνονται διαρκώς.

Οι εκπαιδευτικές πολιτικές αποτελούν έναν τομέα στον οποίο προέχει η προσέγγιση των ανθρώπων και η πολιτιστική πολυμορφία και όπου επομένως οι εθνικές και τοπικές αρχές διαδραματίζουν κορυφαίο ρόλο. Ο συνολικός εκσυγχρονισμός των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης της Κοινότητας αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της στρατηγικής της Λισσαβώνας. Για το λόγο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε κοινούς στόχους και ένα πρόγραμμα εργασίας για τη μετατροπή των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε αποτελεσματικά συστήματα δια βίου μάθησης προσπελάσιμα από όλους τους πολίτες και για την προώθηση της σύγκλισης με σκοπό τη συνολική προαγωγή των προτύπων. Το πρόγραμμα εστιάζεται στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και κατάρτισης (μεταρρύθμιση διδακτικών προγραμμάτων, νέες μέθοδοι διδασκαλίας, διασφάλιση ποιότητας), στην αύξηση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και κατάρτιση σε όλα τα στάδια του βίου (συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής μάθησης) και στο άνοιγμα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης σε εξωτερικές επιδράσεις που εκτείνονται από τις αγορές εργασίας έως τον παγκόσμιο ανταγωνισμό.

Το εν λόγω έργο απαιτεί τη στήριξη της Ένωσης, εφόσον τα οφέλη έχουν ευρωπαϊκή διάσταση και τα κράτη μέλη μεμονωμένα δεν διαθέτουν τα αναγκαία μέσα. Εκτός από τη

στήριξη που παρέχει η πολιτική συνοχής στην υποδομή και στη βασική εκπαίδευση και κατάρτιση, η συμβολή της Ένωσης λαμβάνει δύο βασικές μορφές: στήριξη της κινητικότητας σε επίπεδο ατόμων (όπως φοιτητές και σπουδαστές, εκπαιδευτικοί, ακαδημαϊκοί ή υπεύθυνοι κατάρτισης) και προώθηση συμπράξεων/δικτύων μεταξύ σχολείων, πανεπιστημίων και παρόχων κατάρτισης σε διαφορετικές χώρες. Βασικός άξονας αυτού του στόχου θα είναι η κινητικότητα των φοιτητών, εκπαιδευτικών, ακαδημαϊκών, υπεύθυνων κατάρτισης και - ζήτημα επίσης σημαντικό - ιδεών και βέλτιστων πρακτικών. Η πολυμερής διασυνοριακή κινητικότητα αποτελεί έναν τομέα ο οποίος παρόλο που αναγνωρίζεται ως κορυφαίας σημασίας δεν μπορεί να οργανωθεί αποτελεσματικά ή να χρηματοδοτηθεί σε εθνικό επίπεδο. Μόνο η κοινοτική δράση μπορεί να προσφέρει το πλαίσιο και χρηματοδοτική στήριξη για την οποία η ζήτηση στο πλαίσιο των σημερινών προγραμμάτων υπερβαίνει κατά πολύ την προσφορά.

Οι εν λόγω στόχοι περιλαμβάνουν:

Τη συμμετοχή 3 εκατομμυρίων πανεπιστημιακών φοιτητών έως το 2010 (ο στόχος του 1 εκατομμυρίου επιτεύχθηκε το 2002) που σημαίνει ότι το 10% περίπου των πανεπιστημιακών φοιτητών έχει τη δυνατότητα να σπουδάσει στο εξωτερικό·

Τη συμμετοχή 150.000 υπεύθυνων επαγγελματικής κατάρτισης ανά έτος σε ενέργειες κινητικότητας έως το 2013·

Τη συμμετοχή του 10% του σχολικού πληθυσμού της Κοινότητας (μαθητές και εκπαιδευτικοί) σε δράσεις κινητικότητας καθ' όλη την περίοδο ισχύος του προγράμματος.

Τη συμμετοχή 50.000 ενηλίκων σε ενέργειες κινητικότητας στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης έως το 2013.

Οι ενέργειες αυτές πρέπει να βοηθήσουν την Ένωση να εδραιώσει και πάλι τη θέση της ως πόλου αριστείας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

ε) *Ατζέντα κοινωνικής πολιτικής: Παροχή στήριξης στην ευρωπαϊκή κοινωνία για την πρόβλεψη και τη διαχείριση της αλλαγής*

Η ταχεία αλλαγή των διεθνών ανταγωνιστικών συνθηκών οδηγούν σε ένα νέο καταμερισμό της εργασίας που έχει αντίκτυπο σε όλους. Τα οφέλη της γνωρίζουν μεν ευρεία διάδοση αλλά, σε συνδυασμό με την χαμηλή ανάπτυξη, μπορεί να οδηγήσουν σε αυξημένη ανεργία και αποκλεισμό. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η ΕΕ πρέπει να προβλέψει τις επικείμενες αλλαγές και να προσφέρει την κατάλληλη πλαισίωση: αυτή είναι η πεμπτούσια του ευρωπαϊκού μοντέλου κοινωνικής συνοχής και οικονομικής ανάπτυξης.

Η Ένωση πρέπει να προσαρμόσει, να θέσει σε κίνηση και να απορροφήσει την αλλαγή. Η ατζέντα κοινωνικής πολιτικής, αναπόσπαστο μέρος της συνολικής στρατηγικής της Λισσαβώνας, με τη δυναμική αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσφέρει οι οποίες σχετίζονται με την ταχεία αλλαγή των διεθνών ανταγωνιστικών συνθηκών, αποτελεί τον οδικό χάρτη της Ένωσης για τη χάραξη πολιτικής και την ανάληψη δράσης στον τομέα της απασχόλησης και στον κοινωνικό τομέα. Λόγω του συνδυασμού νομοθεσίας, της ανοικτής μεθόδου συντονισμού και του κοινωνικού διαλόγου καθώς και της δημοσιονομικής στήριξης της ΕΕ, η ατζέντα παίζει καθοριστικό ρόλο στον εκσυγχρονισμό του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου.

Η ατζέντα κοινωνικής πολιτικής πρέπει να βοηθήσει την Ευρώπη να αξιοποιήσει όλο το δυναμικό της με την ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής ως παράγοντα παραγωγικότητας και τη συνεκτίμηση των μειονεκτημάτων της απουσίας κοινωνικής πολιτικής.

Η ΕΕ πρέπει να προσφέρει το κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο για τη δημιουργία ισότιμων όρων για τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους μέσω της καθιέρωσης κατάλληλων κοινωνικών προτύπων και θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η δράση της ΕΕ λειτουργεί επίσης ως καταλύτης μέσω της διευκόλυνσης του καθορισμού και της εφαρμογής μεταρρυθμιστικών μέτρων από τα κράτη μέλη στην αγορά εργασίας τους και στις κοινωνικές πολιτικές τους και, ως τέτοια, επιφέρει σημαντικές εξελίξεις σε επίπεδο πολιτικής με περιορισμένα χρηματοοικονομικά μέσα. Η ΕΕ αποτελεί το πλέον ενδεδειγμένο επίπεδο για την επιτυχή προώθηση του κοινωνικού διαλόγου, όπως προβλέπεται από τη Συνθήκη.

- Η ατζέντα κοινωνικής πολιτικής πρέπει να ενισχυθεί περισσότερο για να αντιμετωπίσει τις νέες προκλήσεις που είναι κοινές σε όλα τα κράτη μέλη και να διαχειριστεί την αλλαγή στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, της διεύρυνσης και της γήρανσης του πληθυσμού.
- Η Επιτροπή, στην τελευταία εαρινή έκθεσή της, ζήτησε την καθιέρωση ευρωπαϊκών συμπράξεων για την αλλαγή, τριμερών μηχανισμών για την επισήμανση των κοινών προκλήσεων και την εξεύρεση κατάλληλων απαντήσεων που θα αξιοποιούν την αλλαγή. Οι συλλογικές συμφωνίες τείνουν να καλύπτουν ένα διευρυνόμενο φάσμα θεμάτων που εκτείνονται πέραν των κλασικών ζητημάτων των μισθών και του χρόνου εργασίας και μετεξελίσσονται σε μέσα για την πρόβλεψη και διαχείριση της αλλαγής. Οι συμπράξεις αυτές θα πρέπει επίσης να εξετάζουν ζητήματα που συνδέονται με το νέο διεθνή καταμερισμό της εργασίας που απορρέει από την παγκοσμιοποίηση, με ειδική εστίαση σε κάθε τομέα ξεχωριστά.

Η δράση σε επίπεδο ΕΕ θεωρείται αιτιολογημένη για τους ακόλουθους λόγους:

- η ΕΕ παρέχει το κατάλληλο πλαίσιο για τη δημιουργία ισότιμων όρων για τις επιχειρήσεις μέσω της καθιέρωσης κοινών κοινωνικών προτύπων και δικαιωμάτων και της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων.

Η προώθηση της πρόληψης και ο καθορισμός ελάχιστων προτύπων υγείας και ασφάλειας συνέβαλε στη σημαντική μείωση των επαγγελματικών ασθενειών και των εργατικών ατυχημάτων. Ωστόσο, το συνολικό κόστος που επιβαρύνει την οικονομία εξακολουθεί να κυμαίνεται μεταξύ 2,6% και 3,8% του ΑΕγχΠ, και μαρτυρεί το μεγάλο οικονομικό κόστος που συνεπάγεται η μη θέσπιση κατάλληλης νομοθεσίας. Η Επιτροπή ζήτησε τη θέσπιση στόχου για τη συνολική μείωση του δείκτη συχνότητας των εργατικών ατυχημάτων σε 15% σε κάθε κράτος μέλος.

Προς το παρόν 30 εκατομμύρια άτομα μπορούν να κάνουν χρήση των διατάξεων συντονισμού σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης σε επίπεδο ΕΕ κατά την προσωρινή παραμονή τους σε άλλο κράτος μέλος. Με την καθιέρωση της ευρωπαϊκής κάρτας ασφάλισης υγείας θα πρέπει να επιτευχθεί ο στόχος των τουλάχιστον 100 εκατομμυρίων ατόμων.

- Ο συντονισμός πολιτικής της ΕΕ λειτουργεί ως καταλύτης για την επίτευξη σημαντικών εξελίξεων σε επίπεδο πολιτικής στα κράτη μέλη, με περιορισμένα χρηματοοικονομικά μέσα.

Η ευρωπαϊκή στρατηγική απασχόλησης επιφέρει διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στις

αγορές εργασίας των κρατών μελών. Η διαφορά επιδόσεων μεταξύ του σημερινού δείκτη απασχόλησης και του στόχου πλήρους απασχόλησης ανέρχεται σε σχεδόν 16 εκατομμύρια θέσεις εργασίας. Η αξιοποίηση και μόνο του δυναμικού των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων ισοδυναμεί με 7 εκατομμύρια θέσεις εργασίας. Το συνολικό κόστος της ελλειπούς χρησιμοποίησης του εργατικού δυναμικού εκτιμάται στο 9% περίπου του ΑΕγχΠ της ΕΕ, ή σε 825 δισεκατομμύρια ευρώ.

- Η ΕΕ αποτελεί επίσης το πλέον κατάλληλο επίπεδο για την περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των εργασιακών σχέσεων και την προώθηση του κοινωνικού διαλόγου όπως προβλέπεται από τη Συνθήκη.

Η οδηγία για την ευρωπαϊκή επιτροπή επιχείρησης στοχεύει στην προώθηση της ενημέρωσης και της διαβούλευσης των εργαζομένων σε διεθνικό επίπεδο. Με την αύξηση της κάλυψης των εργαζομένων σε 80% (από το σημερινό 65%), 2,5 έως 3 εκατομμύρια επιπλέον εργαζόμενοι θα μπορούν να κάνουν χρήση αυτών των μηχανισμών και κατά τον τρόπο αυτό ο αριθμός των εργαζομένων θα ανέλθει σε 21,5 εκατομμύρια σε ολόκληρη την Ευρώπη και θα διευκολυνθεί η αναδιάρθρωση.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ακολουθεί μία οικονομική επισκόπηση των αναγκών για το σημείο 1:

ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	2006 (α)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1α. Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	8.791	12.105	14.390	16.680	18.965	21.250	23.540	25.825

2. Μεγαλύτερη συνοχή για την ανάπτυξη και την απασχόληση

Η Ένωση μέσω της πολιτικής συνοχής, συνέβαλε σημαντικά στην αρμονική, ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη. Κινητοποιώντας τις μέχρι τότε αναξιοποίητες δυνατότητες της Ευρώπης, η πολιτική συνοχής συνέβαλε στην αύξηση των οικονομικών επιδόσεων ενώ παράλληλα συνέβαλε στη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών αποκλίσεων.

Η προστιθέμενη αξία της πολιτικής συνοχής

Στη συνέχεια παρατίθενται οι βασικοί συντελεστές επιτυχίας της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής όσον αφορά την ενίσχυση των οικονομικών επιδόσεων των μελλοντικών κρατών μελών και των περιφερειών, και οι οποίοι θα πρέπει να ενισχυθούν περισσότερο στο μέλλον:

- **Συγκέντρωση πόρων στις επενδύσεις** με σκοπό την αύξηση και βελτίωση των αποθεμάτων φυσικού και ανθρώπινου κεφαλαίου και κατ' επέκταση στην μεγιστοποίηση του αντίκτυπου στην ανταγωνιστικότητα και στην ανάπτυξη. Αυτή ακριβώς η συγκέντρωση πόρων επέτρεψε στην πλειονότητα των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών των τεσσάρων φτωχότερων χωρών, που αποτελούν και τους βασικούς αποδέκτες της πολιτικής σε χρηματοοικονομικούς όρους, να επιτύχουν, κατά την περίοδο 1995-2001, μέσο ποσοστό ανάπτυξης υψηλότερο από το μέσο όρο της ΕΕ.

- **Τήρηση των κανόνων της ενιαίας αγοράς**, για παράδειγμα, σε συνάρτηση με την πολιτική για τον ανταγωνισμό και τις δημόσιες συμβάσεις. Ένα μετρήσιμο αποτέλεσμα της τήρησης των κανόνων αποτελεί η αύξηση του ενδοκοινοτικού εμπορίου, κυρίως μεταξύ των λιγότερο αναπτυγμένων κρατών μελών και περιφερειών και της υπόλοιπης ΕΕ. Στην περίπτωση της πολιτικής συνοχής, αυτό σημαίνει ότι σχεδόν το ένα τέταρτο των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο προγραμμάτων για τους εν λόγω τομείς επιστρέφει στην υπόλοιπη Ένωση με τη μορφή αυξημένων εξαγωγών.
- **Έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας σε νέες δραστηριότητες** προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι επιπτώσεις της οικονομικής και κοινωνικής αλλαγής, λόγω της νέας διεθνούς κατανομής της εργασίας. Για παράδειγμα, εκτός από τις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, τα προγράμματα προηγούμενης γενιάς, 1994-99, υποστήριξαν περίπου 300.000 μικρές επιχειρήσεις, συμβάλλοντας στη δημιουργία 500.000 νέων θέσεων εργασίας.
- **Συμβολή στη σύμπραξη και χρηστή διακυβέρνηση**. Το σύστημα διακυβέρνησης σε πολλαπλά επίπεδα με τη συμμετοχή της Κοινότητας, των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών και των ενδιαφερομένων μερών συμβάλλει στη διασφάλιση της προσαρμογής των δράσεων στις επιτόπιες συνθήκες και της ύπαρξης πραγματικής βούλησης για επιτυχία ("αίσθημα συμμετοχής").
- **Επενέργεια μόχλευσης** ως απόρροια των κανόνων συγχρηματοδότησης που κινητοποιούν συμπληρωματικούς πόρους για νέες επενδύσεις από εθνικούς δημόσιους και ιδιωτικούς πόρους. Κάθε ευρώ που δαπανάται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης για την πολιτική συνοχής κινητοποιεί επενδύσεις ύψους κατά μέσον όρο 0,9 € στις λιγότερες αναπτυγμένες ("στόχος 1") περιφέρειες και 3 € στις υπόλοιπες ("στόχος 2") περιφέρειες.
- Επιτυχής στήριξη των υπόλοιπων τομειακών πολιτικών της Ένωσης.
  - με την πραγματοποίηση επενδύσεων στην εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας, η πολιτική συνοχής βοηθά τις μειονεκτικές περιφέρειες να ικανοποιήσουν τα πρότυπα της ΕΕ, για παράδειγμα στον τομέα του περιβάλλοντος.
  - σε τομείς όπως η εκπαίδευση, οι μεταφορές και η ενέργεια, η πολιτική συνοχής προσφέρει μεγάλης κλίμακας στήριξη σε νέες επενδύσεις, ειδικότερα δε στα λιγότερο αναπτυγμένα κράτη μέλη και περιφέρειες.

Για το μέλλον, εξακολουθεί να έχει μεγάλη σημασία η διατήρηση μίας αποτελεσματικής πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την προώθηση του εκσυγχρονισμού και την ταχύτερη ανάπτυξη των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών καθώς και για την προσέλκυση περισσότερων ατόμων σε τομείς παραγωγικής απασχόλησης σε ολόκληρη την Ένωση. Αλλά και η πολιτική αυτή πρέπει να μεταρρυθμιστεί ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις νέες προκλήσεις.

Η διεύρυνση δημιουργεί μια πρωτοφανή πρόκληση για την ανταγωνιστικότητα και την εσωτερική συνοχή της Ένωσης. Στη διευρυμένη Ένωση, το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ θα είναι πάνω από 12% χαμηλότερο από εκείνο των δεκαπέντε κρατών μελών, ενώ οι αποκλίσεις σε επίπεδο εισοδήματος θα διπλασιαστούν συνολικά.

Η μεταρρύθμιση πρέπει να εστιασθεί στην ανταγωνιστικότητα, στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην απασχόληση όπως καθορίστηκε από τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια της Λισσαβώνας και του Γκέτεμποργκ σε μία περίοδο αυξανόμενου ανταγωνισμού, παγκοσμιοποίησης και ενός εν γένει γηράσκοντος πληθυσμού. Για το μέλλον, **η πρόκληση έγκειται στο να διασφαλιστεί ότι οι στόχοι της Λισσαβώνας και του Γκέτεμποργκ ενσωματώνονται συστηματικά ευθύς εξαρχής στο σχεδιασμό όλων των εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών στρατηγικών.**

Προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα των δαπανών για την επόμενη περίοδο σύμφωνα με τους στόχους της Λισσαβώνας και του Γκέτεμποργκ, η Επιτροπή θεωρεί αναγκαία τη θέσπιση μίας σφαιρικής στρατηγικής που θα καθοδηγεί την πολιτική συνοχής. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή προτίθεται να παρουσιάσει ένα στρατηγικό έγγραφο στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο στο οποίο θα καθορίζονται οι προτεραιότητες της πολιτικής συνοχής, συμπεριλαμβανομένων μέτρων που θεωρούνται αναγκαία ενόψει της οικονομικής και κοινωνικής αλλαγής.

Η Επιτροπή προβλέπει επίσης ένα απλούστερο και διαφανέστερο πλαίσιο προτεραιοτήτων ώστε να εφαρμόσει τις ατζέντες της Λισσαβώνας και του Γκέτεμποργκ κατά τρόπο ανάλογο προς τις περιστάσεις. Το πλαίσιο αυτό διαρθρώνεται γύρω από τις ακόλουθες τρεις προτεραιότητες:

- **Σύγκλιση.** Οι βασικές προσπάθειες πρέπει να επικεντρώνονται **στα λιγότερο αναπτυγμένα κράτη μέλη και περιφέρειες** της διευρυμένης Ένωσης. Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνονται και εκείνες οι περιφέρειες οι οποίες παρόλο που δεν έχουν ολοκληρώσει τη διαδικασία της σύγκλισης δεν είναι πλέον επιλέξιμες για να λάβουν στήριξη επειδή το επίπεδο του κατά κεφαλήν εισοδήματός τους είναι υψηλότερο σε σχετικούς όρους στη διευρυμένη Ένωση (γνωστό ως "στατιστικός αντίκτυπος"). Οι προσπάθειες στο πλαίσιο των προγραμμάτων σύγκλισης θα πρέπει να επικεντρωθούν στον εκσυγχρονισμό και στην αύξηση του φυσικού και ανθρώπινου κεφαλαίου, προκειμένου να αυξηθεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα και να υπάρξει μεγαλύτερη συμβολή στις συνολικές οικονομικές επιδόσεις της Ένωσης παράλληλα με την ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών σε επίπεδο διακυβέρνησης και θεσμικών δεξιοτήτων.
- **Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση.** Τα προγράμματα περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και απασχόλησης θα καλύπτουν τα **άλλα κράτη μέλη και περιφέρειες**, εφόσον θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν σημαντικές ανάγκες σε ολόκληρη την Ένωση λόγω της οικονομικής και κοινωνικής αναδιάρθρωσης και άλλων αδυναμιών. Για να διασφαλισθεί η προστιθέμενη αξία των κοινοτικών δράσεων, θα πρέπει οι παρεμβάσεις να επικεντρωθούν σε έναν περιορισμένο αριθμό προτεραιοτήτων πολιτικής που συνδέονται με την ατζέντα της Λισσαβώνας και του Γκέτεμποργκ, όπου μπορούν να προσφέρουν προστιθέμενη αξία και πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα σε εθνικές ή περιφερειακές πολιτικές. Τα προγράμματα απασχόλησης θα οργανώνονται σε εθνικό επίπεδο. Τα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης θα απλουστευτούν και θα εγκαταλειφθεί το ισχύον σύστημα βάσει του οποίου η Επιτροπή πρέπει να επιλέγει μεταξύ μικρών περιοχών σε υπο-περιφερειακό επίπεδο. Κατά το σχεδιασμό του πολυετούς αναπτυξιακού σχεδίου θα επιδιωχθεί ο καθορισμός κατάλληλης ισορροπίας μεταξύ γεωγραφικής και θεματικής στοχοθέτησης των παρεμβάσεων. Στην ενότητα αυτή πρέπει να συμπεριληφθεί και η παροχή στήριξης σε περιφέρειες που δεν πληρούν πλέον τα κριτήρια για τα προγράμματα σύγκλισης, ακόμη και αν δεν υπάρχει ο στατιστικός αντίκτυπος της διεύρυνσης.

- **Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία** με τη μορφή **διασυνοριακών και διεθνικών προγραμμάτων**. Τα προγράμματα πρέπει να επιδιώκουν την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων προβλημάτων που τίθενται στην επίτευξη μιας ανταγωνιστικής και επιτυχούς οικονομίας σε περιοχές των κρατών μελών που χωρίζονται από εθνικά σύνορα. Πρέπει να δοθεί βάρος στην προώθηση των ανταλλαγών εμπειριών και ορθών πρακτικών για την προώθηση της οικονομικής ολοκλήρωσης στο έδαφος της Ένωσης και για την πιο ισόρροπη και αρμονική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ακολουθεί μία οικονομική επισκόπηση των αναγκών για το σημείο 2:

ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	2006 (α)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1β. Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	38.791	47.570	48.405	49.120	49.270	49.410	50.175	50.960

3. Βιώσιμη διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων: γεωργία, αλιεία και περιβάλλον

Τα νέα κράτη μέλη (και εκείνα που θα προσχωρήσουν αργότερα) σημαίνουν για την Ευρωπαϊκή Ένωση 75 εκατομμύρια επιπλέον καταναλωτές και 4 εκατομμύρια επιπλέον αγρότες. Το αποτέλεσμα της διεύρυνσης θα είναι μία πολύ μεγαλύτερη αγορά, περισσότερος ανταγωνισμός και μία πρόκληση για την επίτευξη υψηλών προτύπων όσον αφορά την ποιότητα και ασφάλεια των προϊόντων και την περιβαλλοντική προστασία. Η έγκαιρη απόφαση των κρατών μελών να αντικαταστήσουν τις αντίστοιχες δαπανηρές και εν μέρει αντιφατικές εθνικές πολιτικές τους με μία κοινή πολιτική που καθορίζεται στη συνθήκη, υπαγορεύτηκε από την ανάγκη διασφάλισης της ελεύθερης κυκλοφορίας των προϊόντων και αποφυγής της στρέβλωσης του ανταγωνισμού στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μέσω της προώθησης της σταθερότητας του εφοδιασμού και της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας στην εσωτερική και εξωτερική αγορά.

Από τότε, η πολιτική εξελίχθηκε με γνώμονα τις ανησυχίες του κοινού όσον αφορά για παράδειγμα την ποιότητα της παραγωγής, το περιβάλλον, την καλή μεταχείριση των ζώων και τη διατήρηση της ζωής στην ύπαιθρο που αντιστοιχεί στο 80% του συνολικού εδάφους. Έχει συνεκτιμηθεί επίσης η ανάγκη στήριξης των αγροτών που παράγουν και διατηρούν δημόσια αγαθά κατά τον πιο αποτελεσματικό τρόπο. Το αποτέλεσμα όλων αυτών των προσπαθειών ήταν να παράγει η ΚΓΠ προς το παρόν προστιθέμενη αξία με χαμηλότερο κόστος από ό,τι εάν τα κράτη μέλη συνέχιζαν να εφαρμόζουν ξεχωριστές γεωργικές πολιτικές.

Τον περασμένο Ιούνιο αποφασίστηκε μία θεμελιώδης μεταρρύθμιση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ) η οποία συμπληρώθηκε με μία δεύτερη δέσμη μέτρων την οποία θα ακολουθήσει μια πρόταση για τη ζάχαρη στα μέσα του 2004. Σκοπός της είναι να διασφαλιστεί ένα ασφαλές πλαίσιο για τον κλάδο έως το 2013.

Η μεταρρύθμιση στοχεύει στην επίτευξη των στόχων ανταγωνιστικότητας, αλληλεγγύης και καλύτερης ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών ανησυχιών και κατά τον τρόπο αυτό σημειώνει ένα βασικό βήμα για την αναπτυξιακή στρατηγική της Λισσαβώνας και του Γκέτεμποργκ. Περιλαμβάνει:

- Σημαντική απλούστευση των μέτρων στήριξης της αγοράς και των άμεσων ενισχύσεων μέσω της αποσύνδεσης των άμεσων ενισχύσεων που καταβάλλονται στους αγρότες από την παραγωγή.
- Περαιτέρω ενίσχυση της ανάπτυξης της υπαίθρου με τη μεταφορά κονδυλίων από τη στήριξη της αγοράς στην ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω της μείωσης των άμεσων ενισχύσεων σε μεγαλύτερες εκμεταλλεύσεις (διακύμανση) ώστε να συνδεθούν κατά τον τρόπο αυτό οι δύο πυλώνες της ΚΓΠ που διαδραματίζουν συμπληρωματικό ρόλο για τη βελτίωση της βιώσιμης ανάπτυξης των γεωργικών και αγροτικών κοινοτήτων.
- Μηχανισμό δημοσιονομικής πειθαρχίας που θα ευθυγραμμίζεται με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου περί καθορισμού ανώτατου ορίου στις δαπάνες για τη στήριξη της αγοράς και στις άμεσες ενισχύσεις στο διάστημα μεταξύ 2007 και 2013.

Η μελλοντική πολιτική ανάπτυξης της υπαίθρου μετά το 2006, προωθώντας τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης και έχοντας ενισχυθεί αρκετά, θα εστιαστεί στους ακόλουθους τρεις στόχους:

- αύξηση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα μέσω της στήριξης της αναδιάρθρωσης (για παράδειγμα επενδυτικές ενισχύσεις σε νέους αγρότες, μέτρα ενημέρωσης και προώθησης).
- βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου μέσω της στήριξης της διαχείρισης του εδάφους συμπεριλαμβανομένων δράσεων ανάπτυξης της υπαίθρου που συνδέονται με τις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000 (για παράδειγμα γεωργικό περιβάλλον, δασοκομία και μέτρα για τις μειονεκτικές περιοχές).
- βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και προώθηση της πολυμορφίας των οικονομικών δραστηριοτήτων μέσω της λήψης μέτρων που στοχεύουν στον γεωργικό τομέα και σε άλλους αγροτικούς τομείς (για παράδειγμα ποιοτικός αναπροσανατολισμός της παραγωγής, ποιότητα των τροφίμων, αποκατάσταση χωριών).

Η κοινή αλιευτική πολιτική (ΚΑΠ) αποτελεί προϋπόθεση για την ισότιμη μεταχείριση και τις ίσες οικονομικές ευκαιρίες μεταξύ αλιέων και κατοίκων των παράκτιων περιφερειών των κρατών μελών και αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία για τη διασφάλιση της βιώσιμης αλιείας σε μία περίοδο εξάντλησης των αποθεμάτων ιχθύων, λαμβανομένων υπόψη, κατά ισόρροπο τρόπο, των περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών πτυχών.

Από την 1η Ιανουαρίου 2003, η νέα κοινή αλιευτική πολιτική που εστιάζεται περισσότερο στη βιώσιμη αξιοποίηση των υδάτινων πόρων με βάση τις ορθές επιστημονικές συμβουλές και την προληπτική προσέγγιση της διαχείρισης των αλιευτικών πόρων, σε συνδυασμό με την υδατοκαλλιέργεια, έχει πλέον ενσωματωθεί πλήρως στην κοινοτική πολιτική για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η επίτευξη των στόχων πολιτικής της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ, δηλαδή της προώθησης μίας ευρωπαϊκής οικονομίας που συμβάλλει στην ανάπτυξη ενώ παράλληλα μειώνει τις αρνητικές συνέπειες στο περιβάλλον, απαιτεί συνεχή προσήλωση στη βιώσιμη χρήση και διαχείριση των πόρων και στην προστασία του περιβάλλοντος. Η πολιτική για το περιβάλλον αποτελεί θεμελιώδες συμπλήρωμα της ενιαίας αγοράς και βελτιώνει την ποιότητα ζωής. Όλο και περισσότεροι ευρωπαίοι πολίτες θεωρούν δικαίωμα την πρόσβαση σε καθαρό περιβάλλον και περιμένουν από την ΕΕ να τους εγγυηθεί το δικαίωμα αυτό καθώς και να διασφαλίσει την ορθή εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής εκ μέρους των κρατών

μελών. Μεταξύ των σημαντικών δραστηριοτήτων για την περίοδο 2006-2012 περιλαμβάνονται:

- Εφαρμογή του προγράμματος της ΕΚ για την αλλαγή του κλίματος, που περιλαμβάνει ένα σύνολο μέτρων για τη διασφάλιση της επίτευξης του στόχου του πρωτοκόλλου του Κιότο για τη μείωση των εκπομπών αερίων που προκαλούν το φαινόμενο θερμοκηπίου.
- Εφαρμογή θεματικών στρατηγικών που αφορούν ειδικές περιβαλλοντικές προτεραιότητες π.χ έδαφος· ποιότητα ατμοσφαιρικού αέρα· παρασιτοκτόνα· θαλάσσιο περιβάλλον· αστικό περιβάλλον· βιώσιμη χρήση και διαχείριση των πόρων· και ανακύκλωση αποβλήτων.
- Εφαρμογή σχεδίου δράσης για την περιβαλλοντική τεχνολογία (πρόγραμμα ETAP) με σκοπό την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των περιβαλλοντικών τεχνολογιών, μέσω της μείωσης των πιέσεων στους φυσικούς πόρους και με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ευρωπαϊών πολιτών παράλληλα με την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης· κατά τον τρόπο αυτό θα ενισχυθεί ο ηγετικός ρόλος της ΕΕ στην ανάπτυξη και εφαρμογή περιβαλλοντικών τεχνολογιών.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή του δικτύου περιοχών Natura 2000 για την προστασία της ευρωπαϊκής βιοποικιλότητας καθώς και εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τη βιοποικιλότητα.

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται παραπάνω πρέπει να τηρηθούν οι δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί και η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να είναι σε θέση να διαχειρίζεται τους φυσικούς πόρους της με βάση όσα προβλέπει το ευρωπαϊκό μοντέλο ανάπτυξης και συνοχής για τη διαχείριση του περιβάλλοντός της.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ακολουθεί μία οικονομική επισκόπηση των αναγκών για το σημείο 3:

ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	2006 (α)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
2. Βιώσιμη διαχείριση και προστασία φυσικών πόρων	56.015	57.180	57.900	58.115	57.980	57.850	57.825	57.805

B. Εξασφάλιση πλήρους περιεχομένου για την έννοια της ιδιότητας του Ευρωπαίου πολίτη

1. Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης

Η ελευθερία, η ασφάλεια και η δικαιοσύνη αποτελούν θεμελιώδεις αξίες που συνθέτουν τα βασικά συστατικά του μοντέλου ευρωπαϊκής κοινωνίας.

Με την ενσωμάτωση του χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων στη συνταγματική συνθήκη η Ένωση θα έχει τη νομική υποχρέωση να διασφαλίζει όχι απλά την τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων αλλά και την ενεργό προώθησή τους.

Αναγνωρίζεται πλέον σαφώς ότι οι προκλήσεις που δημιουργεί η μετανάστευση, το άσυλο και η καταπολέμηση του εγκλήματος και της τρομοκρατίας δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν επαρκώς με μέτρα που λαμβάνονται μόνο σε εθνικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό, η ανάπτυξη αυτής της διάστασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανοίγει νέους ορίζοντες για την ολοκλήρωση: ένας πραγματικός χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για την οικοδόμηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και βρίσκεται στον πυρήνα του πολιτικού σχεδίου για μία διευρυμένη Ένωση.

Η ανάληψη δράσης σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης διασφαλίζει τη δίκαιη κατανομή αρμοδιοτήτων συμπεριλαμβανομένου του επιμερισμού του χρηματοοικονομικού βάρους, και ενισχύει την ευαισθητοποίηση για τα κοινά ζητήματα και αξίες, διευκολύνοντας κατά τον τρόπο αυτό τη διαμόρφωση κοινών προσεγγίσεων.

Με τη διεύρυνση θα αυξηθεί ο αριθμός των πολιτών που προσδοκούν οφέλη από το γεγονός ότι ζουν σε ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης σε πρωτοφανή κλίμακα, και θα δημιουργηθούν επίσης ιδιαίτερες προκλήσεις, για παράδειγμα όσον αφορά την ασφάλεια των εξωτερικών συνόρων.

(i) Εξωτερικά σύνορα/μετανάστευση

- Η Ένωση πρέπει να διαχειρίζεται τα **εξωτερικά σύνορά** της κατά ολοκληρωμένο τρόπο, ώστε να αντιμετωπίζει τη νόμιμη μετανάστευση συντονισμένα και να προστατεύει τα εξωτερικά σύνορά της από εκείνους που εισέρχονται στο έδαφός της παράνομα· μετά τη διεύρυνση τα επίγεια σύνορα της Ένωσης θα εκτείνονται περίπου σε μήκος 6.000 km ενώ τα θαλάσσια σε περισσότερο από 85.000 km.

Ένας βασικός στόχος στον εν λόγω τομέα αποτελεί ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνόρων που θα ανοίξει το δρόμο για τη δημιουργία έως το 2010 ενός Ευρωπαϊκού Σώματος Συνοριακών Φρουρών.

- Η ΕΕ θα συνεχίσει να αντιμετωπίζει την πρόκληση διασφάλισης της τήρησης των διεθνών υποχρεώσεων σε θέματα προστασίας όσον αφορά τις μεταναστευτικές ροές και τους αιτούντες άσυλο. Η θέσπιση μίας **κοινής πολιτικής ασύλου** που βασίζεται στο δίκαιο επιμερισμό αρμοδιοτήτων και χρηματοοικονομικού βάρους μεταξύ κρατών μελών θα διασφαλίσει ομοιόμορφους όρους για την υποδοχή στη διευρυμένη Ένωση περισσότερων από 400.000 αιτούντων άσυλο ετησίως, ενώ θα αποθαρρύνει εκείνους που προβάλλουν αθέμιτες αξιώσεις.
- μια **κοινή πολιτική για τη μετανάστευση** για την αποτελεσματική διαχείριση των διαρκών ροών μετανάστευσης που χρειάζονται για να αντιμετωπισθούν οι ανάγκες της αγοράς εργασίας. Δεδομένων των δημογραφικών αλλαγών, οι μετανάστες θα συμβάλουν στην ευημερία, την ανταγωνιστικότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη της ΕΕ.

Η επιτυχής ενσωμάτωση των μεταναστών αποτελεί, επομένως, τόσο ζήτημα κοινωνικής συνοχής όσο και προϋπόθεση για την οικονομική αποτελεσματικότητα. Ο αριθμός των υπηκόων τρίτων χωρών που κατοικούν ήδη στην ΕΕ ανέρχεται σε 14,3 εκατομμύρια ενώ υπολογίζεται ότι 1,5 εκατομμύρια άνθρωποι εισρέουν στην ΕΕ ετησίως.

Η παρέμβαση της ΕΕ πρέπει να αποσκοπεί: στη συμμετοχή του 5% τουλάχιστον των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην ΕΕ (10% μέσω του έμμεσου αντικτύπου) σε προγράμματα και ενέργειες, όπως η πρόσβαση στις υπηρεσίες, η χειραφέτηση στην κοινωνική ζωή, η δημιουργία δικτύων, και η ανταλλαγή βέλτιστων

πρακτικών μεταξύ των διαφόρων φορέων. Επίσης, όσον αφορά την κοινωνική ένταξη, ένας συγκεκριμένος στόχος θα ήταν η προσφορά συγκεκριμένων υπηρεσιών ένταξης στο 20% των νεοαφιχθέντων υπηκόων τρίτων χωρών (μαθήματα προσανατολισμού, μαθήματα εκμάθησης της γλώσσας).

Η ανάπτυξη ενός κοινού οργάνου για την επιστροφή υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην ΕΕ ή ατόμων που μεταναστεύουν παράνομα στην ΕΕ, θα αποτελούσε το αναγκαίο συμπλήρωμα μίας πολιτικής που προάγει τη βιώσιμη μετανάστευση.

(ii) Η εξασφάλιση της ασφάλειας

- η εξασφάλιση της **ασφάλειας** μέσω της πρόληψης και της καταπολέμησης της εγκληματικότητας και της τρομοκρατίας θα παραμείνει βασική πρόκληση για την Ένωση. Μεταξύ των προτεραιοτήτων πρέπει να είναι: η δράση για την ανάπτυξη και την ενίσχυση της Ευρωπόλ, και της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Ακαδημίας ώστε να ενισχυθούν οι ανταλλαγές και η συνεργασία μεταξύ των αστυνομικών αρχών· και η ισχυρότερη προσήλωση στις δραστηριότητες για την πρόληψη της εγκλήματος, ιδίως των νέων μορφών και μέσων που μετέρχεται η σοβαρή και οργανωμένη εγκληματικότητα, ώστε να αντιμετωπισθεί η ανάγκη ασφάλειας ως προϋπόθεση για τη διοικητική, κοινωνική και οικονομική βιωσιμότητα των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Μεταξύ των στόχων πρέπει να είναι:
  - να καταρτισθεί το 10% των ανώτερων αξιωματικών της αστυνομίας στην Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία, και να ωφεληθεί έμμεσα το 60% των αξιωματικών της αστυνομίας στην ΕΕ από τη διάδοση κοινών εκπαιδευτικών ενοτήτων.
  - αύξηση του όγκου των ανταλλαγών κοινών πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρχών επιβολής του νόμου και της Ευρωπόλ κατά 75% το 2013.
- Ένας **αποτελεσματικός χώρος δικαιοσύνης** αποτελεί το φυσικό συμπλήρωμα της αποτελεσματικής ελευθερίας διακίνησης, ώστε να εξασφαλισθεί νομική ασφάλεια στις διασυνοριακές συναλλαγές και να αντιμετωπίζονται διασυνοριακές δυσκολίες νομικής φύσης σε προσωπικές και οικογενειακές υποθέσεις. Πρέπει να αναληφθεί δράση ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη και η στενή δικαστική συνεργασία καθώς και κοινές προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας καταργώντας τα ασφαλή καταφύγια για τους εγκληματίες.

Η Eurojust θα ενισχυθεί περαιτέρω ώστε να βελτιωθεί η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ των ερευνητικών και των διωκτικών αρχών που ασχολούνται με τη σοβαρή διασυνοριακή εγκληματικότητα

2. Πρόσβαση σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες

Οι Ευρωπαίοι προσδοκούν επίσης πρόσβαση σε εκείνα τα επίπεδα αγαθών και υπηρεσιών κοινής ωφέλειας που αντιστοιχούν στο ευρωπαϊκό οικονομικό και κοινωνικό πρότυπο:

- Η προστασία των πολιτών από διάφορους κινδύνους όπως οι φυσικές καταστροφές ή οι κρίσεις στον τομέα της υγείας και του περιβάλλοντος, αποτελούν ένα τομέα στον οποίο η Ένωση μπορεί να προσφέρει προστιθέμενη αξία σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η μεμονωμένη δράση από ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά κινδύνους με διακρατικές συνέπειες ή σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι διαστάσεις των σχετικών προβλημάτων καθιστούν αναγκαία την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη:

- Για την ανάπτυξη αυτού του τομέα απαιτείται η ενίσχυση των προδιαγραφών ασφάλειας και προστασίας ώστε να εξασφαλισθούν καθαρά συστήματα ενέργειας και μεταφορών, καθώς και η εφαρμογή περιβαλλοντικών προτύπων, ώστε να εξασφαλισθεί η απουσία επικίνδυνων για την υγεία ουσιών από το φυσικό περιβάλλον (στον αέρα, το νερό και το έδαφος).
- Οι πολίτες προσβλέπουν στην ΕΕ για την προστασία τους από καταστροφές μεγάλης κλίμακας. Μεσοπρόθεσμα η ΕΕ θα καλείται όλο και περισσότερο να ενισχύσει τις δυνατότητες απόκρισης που διαθέτει απέναντι σε καταστροφές οι οποίες υπερβαίνουν τις δυνατότητες των κρατών μελών, και να μεγιστοποιήσει την αποτελεσματικότητα των πόρων που είναι διαθέσιμοι στο σύνολο της ΕΕ.
- Ως καταναλωτές, οι πολίτες εξαρτώνται από τους προμηθευτές και από τις δημόσιες αρχές ώστε να είναι βέβαιοι ότι τα αγαθά και οι υπηρεσίες που τους προσφέρονται είναι ασφαλή. Χρειάζονται σαφείς πληροφορίες και καλύτερη ενημέρωση ώστε οι πολίτες να επιλέγουν συνειδητά τις αγορές και τον τρόπο ζωής τους. Η Ένωση οφείλει να αναλάβει συγκεκριμένη δράση για να εξασφαλίσει, από κοινού με τις εθνικές αρχές, την ασφάλεια των αγαθών. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την ασφάλεια, την ποιότητα και τη θρεπτική αξία των ειδών διατροφής καθώς και για την παροχή εγγυήσεων σχετικά με τον τρόπο που παράγονται, αλλά και για την ορθότητα των πληροφοριών που παρέχονται στους πολίτες σχετικά με τα τρόφιμα που αγοράζουν ή καταναλώνουν.
- Η υγεία όμως παράγει και πλούτο. Η βελτίωση της υγείας του πληθυσμού δίνει ώθηση στην πρόοδο, ενισχύει τους πολίτες εξασφαλίζοντάς τους μακρότερη, καλύτερη και παραγωγικότερη ζωή, και αποτελεί προϋπόθεση για την οικονομική ευημερία. Οι πολίτες προσδοκούν έγκυρες πληροφορίες και συμβουλές σχετικά με τις επιλογές που αφορούν την υγεία τους. Η Ένωση μπορεί να συνδράμει τις προσπάθειες των εθνικών αρχών να βοηθήσουν τους πολίτες να βελτιώσουν την υγεία τους, και να προσφέρει στους ασθενείς περισσότερες δυνατότητες διασυννοριακής πρόσβασης στις υγειονομικές υπηρεσίες. Στο σύγχρονο κόσμο με τις πυκνές μεταφορές και το εμπόριο, οι κρίσεις στον τομέα της υγείας επεκτείνονται αστραπιαία στα διάφορα κράτη, και για το λόγο αυτό απαιτείται κοινή δράση της ΕΕ.
- Επιπλέον, στο ευρωπαϊκό κοινωνικό πρότυπο οι πολίτες προσδοκούν πρόσβαση σε ένα **επαρκές επίπεδο βασικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας**, όπως για παράδειγμα στους τομείς της υγείας και της εκπαίδευσης, της παροχής ενέργειας, των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών ή των ταχυδρομικών υπηρεσιών. Προς το σκοπό αυτό μπορεί να χρειαστεί ένα κοινό πλαίσιο, το οποίο θα προσφέρει εγγυήσεις στα κράτη μέλη ώστε αυτά να πραγματοποιήσουν τις σχετικές πολιτικές επιλογές.

3. Η ιδιότητα του ευρωπαϊκού πολίτη στην πράξη: η προαγωγή του ευρωπαϊκού πολιτισμού και της ιδιότητας του ευρωπαϊκού πολίτη

Η ΕΕ πρόκειται να πραγματοποιήσει τη σημαντικότερη διεύρυνση στην ιστορία της. Η μετανάστευση έχει ήδη αυξήσει την πολιτιστική ποικιλομορφία της Ένωσης, διαδικασία η οποία, δεδομένων των δημογραφικών τάσεων, πρόκειται να συνεχιστεί. Η μελλοντική Ένωση θα χαρακτηρίζεται, επομένως, από τεράστια κοινωνική και πολιτιστική ποικιλομορφία. Η αλληλογνωριμία και η αλληλοκατανόηση των πολιτών της καθίσταται πλέον αποφασιστικής σημασίας. Οι ευρωπαίοι πολίτες πρέπει να γνωρίζουν και να μπορούν να βιώνουν τα κοινά τους στοιχεία.

Το πλαίσιο για το διάλογο και την αλληλογνωριμία των πολιτών των κρατών μελών, για την προώθηση της αλληλοκατανόησης και της κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας, καθώς και οι ενέργειες για την προώθηση της ιδιότητας του ευρωπαϊκού πολίτη, ενεργούν συμπληρωματικά προς τις ενέργειες των κρατών μελών και προωθούν την πολιτιστική ποικιλομορφία σε μία Ένωση 25 και περισσότερων κρατών μελών και πολλών μειονοτήτων.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών απαιτείται η προώθηση της ευρωπαϊκής πολιτιστικής συνεργασίας, η συμβολή στην υπέρβαση των εμποδίων για τις διασυνοριακές ανταλλαγές και δομές στην ευρωπαϊκή βιομηχανία οπτικοακουστικών μέσων και η προαγωγή των ανταλλαγών μεταξύ νέων, της εθελοντικής υπηρεσίας και της άτυπης μάθησης, καθώς και της εκμάθησης γλωσσών και της κατάρτισης επαγγελματιών στον τομέα των ξένων γλωσσών. Μέσω της συμμετοχής των νέων ανθρώπων κυρίως θα εξασφαλίσει η Ευρώπη το μέλλον της.

Άλλα παραδείγματα είναι:

- τα εμπόδια για την πολιτιστική συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ – για παράδειγμα μέσω της κυκλοφορίας έργων τέχνης ή καλλιτεχνών, της δημιουργίας δικτύων μουσείων, λυρικών σκηνών ή άλλων πολιτιστικών ιδρυμάτων – πηγάζουν από τον κατακερματισμό μεταξύ των κρατών μελών.
- ανάλογη είναι η κατάσταση όσον αφορά στην κυκλοφορία των ευρωπαϊκών ταινιών και τηλεοπτικών προγραμμάτων: λόγω γλωσσικών, πολιτιστικών και κοινωνικών ιδιομορφιών, η ευρωπαϊκή βιομηχανία οπτικοακουστικών μέσων εξακολουθεί να διαρθρώνεται σε μεγάλο βαθμό σε εθνική βάση και εξαρτάται κυρίως από τις εθνικές αγορές.

Μεταξύ των ενδεχόμενων στόχων περιλαμβάνονται:

Μια ουσιαστική αύξηση του αριθμού των πρωτοβουλιών των πολιτών για το διαπολιτισμικό διάλογο και τις διαπολιτισμικές ανταλλαγές και του αριθμού των διακρατικών σχεδίων συνεργασίας, με στόχο να διαδικτυωθούν 1.500 πολιτιστικά ιδρύματα τα οποία θα απευθύνονται σε εκατομμύρια πολίτες κάθε χρόνο·

Η αύξηση του ποσοστού των ευρωπαϊκών ταινιών που διανέμονται εκτός της χώρας παραγωγής τους από το 11% της αγοράς που είναι σήμερα στο 20% το 2013, ο διπλασιασμός των κινηματογραφικών αιθουσών που περιλαμβάνουν στο πρόγραμμά τους ευρωπαϊκές ταινίες έως το 2010 και η κατάρτιση 35.000 επαγγελματιών στον τομέα των οπτικοακουστικών μέσων έως το 2013·

Η εφαρμογή 40.000 σχεδίων με νέους ανθρώπους (π.χ. ανταλλαγές νέων) και 5.000 σχεδίων (κατάρτιση, ενημέρωση και ανταλλαγή ορθών πρακτικών) για κοινωνικούς λειτουργούς που εργάζονται με τους νέους κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου, και η αύξηση της συμμετοχής στην ευρωπαϊκή εθελοντική υπηρεσία σε 10.000 εθελοντές ετησίως.

Το αποτέλεσμα θα συμβάλει τα μάλλα στην υλοποίηση του στόχου της ΕΕ να επιτύχει ενότητα μέσα στην ποικιλομορφία.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, ακολουθεί πίνακας που απεικονίζει τις ανάγκες που αναφέρονται στην παράγραφο 4:

ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	2006 (α)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
-----------------------------------	-------------	------	------	------	------	------	------	------

3. Υψηλότητα, ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη	1 381	1 630	2 015	2 330	2 645	2 970	3 295	3 620
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Γ. Η ΕΕ ως παγκόσμιος εταίρος

Με περισσότερους από 450 εκατομμύρια κατοίκους και με το ένα τέταρτο της παγκόσμιας παραγωγής, η Ένωση των 25 – και σύντομα των 27 - κρατών μελών αναμένεται ότι θα έχει σημαντική επιρροή στις μακροπρόθεσμες πολιτικές και οικονομικές επιλογές από τις οποίες θα εξαρτηθεί η ευημερία και η σταθερότητα στην Ευρώπη και στον κόσμο γενικότερα, που θα επηρεάσουν με τη σειρά τους την ευημερία και την ασφάλεια των Ευρωπαίων.

Υπάρχει, ωστόσο, ένα χάσμα μεταξύ του οικονομικού βάρους και της πολιτικής επίδρασης της Ένωσης. Η Ένωση μπορεί να μην αποτελεί κράτος, όμως μία συνεκτική εξωτερική πολιτική μπορεί να αυξήσει την επιρροή της πολύ περισσότερο από ό,τι θα επιτύγχαναν τα κράτη μέλη δρώντας χωριστά ή έστω παράλληλα.

Η Ένωση έχει αναπτύξει ένα ευρύ, αν και ατελές, φάσμα μέσων για την προώθηση της εξωτερικής της πολιτικής με τη μορφή της κοινής εμπορικής πολιτικής, τη συνεργασία βάσει διμερών και πολυμερών συμφωνιών, της ανθρωπιστικής βοήθειας και της οικονομικής ενίσχυσης καθώς και των εξωτερικών πτυχών των εσωτερικών πολιτικών (ενέργειας, περιβάλλοντος, μεταφορών, δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων, κ.λπ.).

Η εξωτερική δράση της ΕΕ, περιλαμβανομένης της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας, της κοινής εμπορικής πολιτικής και της συνεργασίας με τρίτες χώρες, παρέχει το πλαίσιο τόσο για την ενσωμάτωση όλων των μέσων που διαθέτει η ΕΕ – λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα θεσμικά και λειτουργικά τους χαρακτηριστικά – όσο και για τη σταδιακή ανάπτυξη ενός συνόλου κοινών ενεργειών βασισμένων σε κοινές θέσεις στο ευρύτερο πεδίο των πολιτικών σχέσεων, περιλαμβανομένης της ασφάλειας.

Με τη διεύρυνση θα ανατεθούν ακόμα μεγαλύτερες ευθύνες στην ΕΕ, ως ηγετική δύναμη στην περιοχή της και ως παγκόσμιο εταίρο. Οφείλει, επομένως να ενισχύσει τις δυνατότητες που διαθέτει για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, καθώς και την ικανότητά της να επικεντρώνεται στην καταπολέμηση της φτώχειας, τόσο στις γειτονικές της περιοχές όσο και μέσω πολυμερών και διμερών της πολιτικών, κύριος στόχος των οποίων είναι η βιώσιμη ανάπτυξη και η πολιτική σταθερότητα. Με τον τρόπο αυτό, η ΕΕ θα επιτύχει πραγματική συνέπεια μεταξύ των εσωτερικών και των εξωτερικών της στόχων συμβάλλοντας έτσι στην παγκόσμια σταθερότητα και ευημερία.

1. Η ΕΕ και η πολιτική της απέναντι στις γειτονικές της χώρες

Ο ρόλος της ΕΕ ως ηγετικής δύναμης στην περιοχή της είναι κρίσιμος, όχι μόνο για την ίδια την ΕΕ και τις γειτονικές της περιοχές, αλλά και ως εφελκυστήριό για τη συμβολή της στη βιωσιμότητα και τη σταθερότητα σε παγκόσμια κλίμακα. Αξιοποιώντας τη θετική πείρα των προηγούμενων διευρύνσεων, η διευρυμένη ΕΕ θα σταθεροποιήσει τον ευρύτερο χώρο που την περιβάλλει και θα υποστηρίξει την ανάπτυξή του μέσω της στενής συνεργασίας και μέσω του ενδεδειγμένου επιπέδου ολοκλήρωσης, ανάλογα με τις ανάγκες και τις δυνατότητες των υποψήφιων και προ-υποψήφιων χωρών καθώς και των χωρών που συνορεύουν με αυτές. Η φιλελευθεροποίηση του εμπορίου και οι επενδύσεις, η προώθηση του κατάλληλου βαθμού σύγκλισης των κανονιστικών ρυθμίσεων, η σύνδεση των μεταφορικών, ενεργειακών και επικοινωνιακών δικτύων της Ένωσης με τις χώρες αυτές, θα υποστηρίξουν τις δικές τους αναπτυξιακές στρατηγικές, οι οποίες θα είναι καθοριστικής σημασίας για την επιτυχία αυτών

των προσπαθειών. Η ενίσχυση της συνεργασίας στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, η οποία αποτελεί ήδη ένα στοιχείο επιτυχίας στην πολιτική που ακολουθεί η ΕΕ, απέναντι στις γειτονικές της χώρες, θα διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην υποστήριξη αυτής της ολοκλήρωσης. Η επιτυχία των κοινών πολιτικών για τη μετανάστευση θα εξαρτηθεί, αφενός, από τη δημιουργία θέσεων εργασίας στις χώρες προέλευσης των μεταναστών, και, αφετέρου, από την ενσωμάτωση των νόμιμων μεταναστών στη διευρυμένη ΕΕ. Με άλλα λόγια, αυτός ο κύκλος σταθερότητας θα καταλήξει στη δημιουργία ενός κοινού χώρου, μίας κοινότητας η οποία θα αγκαλιάζει τα πάντα εκτός από τα θεσμικά όργανα.

Η περιβαλλοντική και η πυρηνική ασφάλεια καθώς και η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού αποτελούν επίσης σημαντικά ζητήματα για την ΕΕ στις σχέσεις της με τις γειτονικές της χώρες. Η λαθρομετανάστευση, το οργανωμένο έγκλημα, οι διάφορες μορφές παράνομης διακίνησης, η τρομοκρατία και οι μεταδοτικές ασθένειες αποτελούν επίσης σοβαρές απειλές για τις οποίες απαιτείται συντονισμένη δράση με τις χώρες αυτές. Για την επέκταση των τεσσάρων ελευθεριών της ενιαίας αγοράς στο σύνολο του χώρου αυτού με παράλληλη αύξηση της ασφάλειας απαιτείται υψηλός βαθμός συνεργασίας και ολοκλήρωσης.

Εκτός από τα ιδιαίτερα συμφέροντα που ενώνουν εκείνα τα κράτη μέλη τα οποία συνορεύουν με χώρες που γειτονεύουν με την ΕΕ στο βορρά και το νότο, η ΕΕ έχει συλλογικό συμφέρον από την παγίωση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου και από την ενεργό ενθάρρυνση των οικονομικών μεταρρυθμίσεων και της ολοκλήρωσης στο σύνολο του χώρου που καλύπτει την ΕΕ, τη Ρωσία και τις γειτονικές της χώρες, τα Βαλκάνια και τη λεκάνη της Μεσογείου έως τον Περσικό Κόλπο. Η διεύρυνση των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από το έντονο και ισόρροπο εμπόριο με την ΕΕ των 25 κρατών μελών ώστε να καλύπτεται το σύνολο του χώρου αυτού, ενσωματώνοντας αυτές τις χώρες σε ένα χώρο που εδράζεται σε κοινές αξίες και σε μια ευρύτερη αγορά η οποία διαρθρώνεται σε αλληλοσυνδεδεμένα δίκτυα και κοινούς κανόνες και πρότυπα, αποτελεί μια τεράστια πρόκληση. Οι αυξανόμενες εισοδηματικές διαφορές και οι διαφορετικές ιστορικές εμπειρίες προκάλεσαν ένα σημαντικό χάσμα μεταξύ της ΕΕ και των γειτονικών της χωρών, ένα χάσμα που πρέπει να γεφυρωθεί με διαρκείς, κοινές προσπάθειες.

Οι εταίροι της Ένωσης στην ανατολή και το νότο δεν μπορούν πλέον να αναβάλλουν τις πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις από τις οποίες εξαρτάται η (εκ νέου) εκβιομηχάνισή τους και η ανάπτυξη των υπηρεσιών που χρειάζονται για τη δημιουργία των εκατομμυρίων θέσεων εργασίας που είναι απαραίτητες για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και για την αντιμετώπιση της απογοήτευσης των νέων. Έχοντας κατά νου τα κριτήρια της Κοπεγχάγης, οι όροι που ισχύουν για τη συνεργασία και την ΕΕ και τη βοήθεια που προσφέρει αυτή, καθώς και η πίστη που δείχνουν τα κράτη μέλη στην ΕΕ στο πλαίσιο των διμερών τους σχέσεων με τις χώρες αυτές, αποτελούν σημαντικά μέσα ώθησης προς τη σωστή κατεύθυνση.

Στις γειτονικές της περιοχές και ακόμα πιο πέρα, ωστόσο, η ΕΕ δεν μπορεί να περιορίζεται στις σφαίρες της οικονομίας και της πολιτικής· όλο και περισσότερο θα πρέπει να είναι σε θέση να εγγυάται τη σταθερότητα, να προλαμβάνει τις συγκρούσεις και να διαχειρίζεται κρίσεις μπροστά στο κατώφλι της, ακόμα και με τη χρήση βίας ως έσχατο μέσον με εντολή των Ηνωμένων Εθνών.

2. Η ΕΕ ως εταίρος για τη βιώσιμη ανάπτυξη

Η κύρια συμβολή που μπορεί τώρα να κάνει η ΕΕ, σε αυτή τη φάση της ολοκλήρωσής της, στην παγκόσμια ασφάλεια είναι η ενεργός υποστήριξη προς τη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της παγκόσμιας διακυβέρνησης και μέσω των διμερών της σχέσεων.

Ως παγκόσμια οικονομική δύναμη, η ΕΕ μπορεί να καταστήσει αποτελεσματικότερη την παγκόσμια διακυβέρνηση γενικεύοντας τη βιώσιμη ανάπτυξη στο σύνολο του πλανήτη μέσω του συνδυασμού της διεθνούς συνεργασίας και των ορθών εσωτερικών πολιτικών. Η συνεργασία με τις αναπτυσσόμενες χώρες πρέπει να επικεντρώνεται στην εξάλειψη της φτώχειας. Σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει σε πολυμερές επίπεδο, η ΕΕ μπορεί και οφείλει να συμβάλει αποφασιστικά στην πραγματοποίηση προόδου για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας, οι οποίοι καθορίστηκαν στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 2000. Μια κοινή αναπτυξιακή πολιτική, η οποία θα επικεντρώνεται στην καταπολέμηση της φτώχειας, θα μπορούσε να παράσχει το κατάλληλο πλαίσιο προς την κατεύθυνση αυτή.

Ο ρόλος της διευρυμένης ΕΕ, η οποία αποτελεί ήδη εξέχουσα εμπορική δύναμη, σημαντικότερη πηγή βοήθειας και ενεργό εταίρο στη διαπραγμάτευση πολυμερών προτύπων, θα αναβαθμισθεί σημαντικά και η επιρροή της θα ενισχυθεί περαιτέρω στους τρεις πυλώνες του συστήματος οικονομικής διακυβέρνησης, – στο εμπόριο, την οικονομία και τον καθορισμό προτύπων – εφόσον εξασφαλίσει παντού μια ενιαία εξωτερική αντιπροσώπευση.

Προωθώντας κοινές θέσεις που έχουν υιοθετηθεί με ειδική πλειοψηφία, θα μπορέσει να δώσει μία προοπτική στις πολυμερείς διαπραγματεύσεις, και θα εμπνεύσει την αναγκαία συνεκτικότητα στο σύστημα διακυβέρνησης.

Όμως, η συνοχή της διευρυμένης Ευρώπης και η συνέπεια της δράσης της στις παγκόσμιες οικονομικές υποθέσεις θα εξαρτηθούν ενδεχομένως από την ύπαρξη ισχυρής συναίνεσης εντός της ΕΕ σχετικά με ένα ευρωπαϊκό αναπτυξιακό πρότυπο, συμβατό με τις ανοικτές και ανταγωνιστικές αγορές.

Η επιρροή που ασκεί η ΕΕ μέσω της οικονομικής ενίσχυσης που προσφέρει και των διμερών προτιμησιακών συμφωνιών στον τομέα του εμπορίου, θα αυξηθεί σημαντικά με την ενιαία παρουσία στα όργανα της πολύπλευρης οικονομικής διακυβέρνησης, όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και οι οικονομικές υπηρεσίες του Ο.Η.Ε: θα αυξηθεί ουσιαστικά, ιδίως, η αξία κάθε ευρώ που διατίθεται στο νέο αυτό πλαίσιο.

3. Η ΕΕ ως παγκόσμια δύναμη

Η Ένωση οφείλει επίσης να διαδραματίσει πλήρως το ρόλο που της αρμόζει στην παγκόσμια πολιτική διακυβέρνηση υπέρ ενός αποτελεσματικού πολυμερούς συστήματος. Οφείλει επίσης να συμβάλει στην επίτευξη στρατηγικής ασφάλειας, όπως ορίζεται στην ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια, την οποία ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Δεκέμβριο του 2003. Πρόκειται για την προστασία από απειλές, καθώς και για την ασφάλεια και την προστασία των πολιτών από κινδύνους εντός και εκτός της Ευρώπης.

Στρατηγική ασφάλεια: απέναντι σε θεμελιώδεις απειλές - την τρομοκρατία, τη διάδοση των όπλων μαζικής καταστροφής, τα κράτη υπό διάλυση, τις εσωτερικές και περιφερειακές συγκρούσεις - η ΕΕ οφείλει να αναλάβει πρωτοβουλίες στην περιοχή της, όσον αφορά τη διεθνή τάξη και την ανάληψη δράσης στην πρώτη γραμμή πέρα από τα σύνορά της (για παράδειγμα, με επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων). Για τις πρωτοβουλίες αυτές απαιτείται ο κατάλληλος συνδυασμός πολιτικών και στρατιωτικών μέσων.

Ασφάλεια των πολιτών: Στο σύγχρονο κόσμο, ο οποίος είναι ανοικτός σε αλλαγές και ασταθής, οι πολίτες εκτίθενται όλο και περισσότερο σε κινδύνους, όπως συγκρούσεις, εθνικές καταστροφές και επιδημίες. Ως ήπιος χωρίς σύνορα, η ΕΕ είναι εκτεθειμένη σε τέτοιους κινδύνους και απειλές. Στο πλαίσιο του ρόλου της ως εξέχοντος εταίρου για την προώθηση

της βιώσιμης ανάπτυξης, των ανθρωπιστικών αξιών και της παγκόσμιας διακυβέρνησης, η Ένωση πρέπει επίσης να αναλάβει την κατάλληλη εξωτερική δράση και να υποστηρίξει αποτελεσματικά τις διεθνείς προσπάθειες, οι οποίες δεν επηρεάζουν μόνο την υλική ασφάλεια των πολιτών και του αναπτυξιακού τους δυναμικού, αλλά και την ασφάλεια και τη σταθερότητα εν γένει.

Για να αυξηθούν οι δυνατότητες της ΕΕ στον τομέα αυτόν, πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την αύξηση των διαθέσιμων πόρων και για την αποτελεσματικότερη συγκέντρωσή τους. Για να ενισχυθεί το στρατιωτικό δυναμικό, χρειάζεται να αυξηθεί η έρευνα στον τομέα της ασφάλειας και να ενισχυθεί η διαχείριση των πολιτικών κρίσεων, καθώς και οι δυνατότητές της στον τομέα της διπλωματίας και της συλλογής πληροφοριών.

Προστιθέμενη αξία της βοήθειας της ΕΕ

Το συγκριτικό πλεονέκτημα μιας κοινής προσέγγισης της ΕΕ στις κρίσεις στο εξωτερικό της καθίσταται προφανές με τα παραδείγματα των Δυτικών Βαλκανίων, του Αφγανιστάν και της Ανατολικής Τιμόρ.

Στα Δυτικά Βαλκάνια, η βοήθεια της ΕΕ συνέβαλε στην ενίσχυση της πολιτικής προσέγγισης που αποτελεί η διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης. Χάρη στην υψηλή χρηματοδότηση που διέθεσε στην περιοχή αλλά και στη φύση της βοήθειας, η οποία σε μεγάλο βαθμό διατέθηκε υπέρ των μέτρων σταθεροποίησης της δημοκρατίας (επιστροφή των προσφύγων, δημιουργία θεσμικών οργάνων, ανθρώπινα δικαιώματα και κράτος δικαίου), η επιρροή της ΕΕ υπήρξε τέτοια που δύσκολα θα μπορούσε να είχε επιτευχθεί με τα διμερή προγράμματα των κρατών μελών χωριστά.

Η κοινοτική βοήθεια προς το Αφγανιστάν χαρακτηρίζεται από ένα επίπεδο συνεκτικότητας που δεν θα μπορούσε να είχε επιτευχθεί ακόμη και με το βέλτιστο συντονισμό των επιμέρους εθνικών προγραμμάτων. Το 2001, η Κοινότητα ανέλαβε μία ενιαία, σημαντική οικονομική δέσμευση για 5 χρόνια. Οι όροι για τη μακροπρόθεσμη αυτή δέσμευση παρουσιάζονται διεξοδικά στο έγγραφο στρατηγικής της χώρας, ενώ μία ετήσια αναθεώρηση εξασφαλίζει ελαστικότητα, ώστε κατά τη χορήγηση της βοήθειας να λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση επιτόπου.

Η δράση της Κοινότητας στην Ανατολική Τιμόρ συνέβαλε συγκεκριμένα στην οικοδόμηση της χώρας αυτής μετά από τα πρώτα, δύσκολα χρόνια της ανεξαρτησίας της.

4. Ο συνδυασμός πολιτικών

Για τη δημιουργία μιας κοινής πολιτικής συνεργασίας και παροχής βοήθειας απαιτείται επίσης η βελτίωση του **συνδυασμού πολιτικών** για την αύξηση της συνοχής στις διμερείς σχέσεις ή στα διεθνή όργανα τα οποία καταρτίζουν για κάθε χώρα, περιφέρεια ή οργανισμό-εταίρο τον κατάλληλο συνδυασμό πολιτικών, σύμφωνα με τις προτεραιότητές μας, τις ανάγκες των εταίρων μας ή τις παγκόσμιες προκλήσεις και για να εκφραστούν οι προσπάθειες αυτές με τον αποτελεσματικότερο συνδυασμό πολιτικών οργάνων.

Για τις γειτονικές χώρες ο συνδυασμός πολιτικών θα επικεντρώνεται κυρίως στην εξασφάλιση της σταθερότητας και της ευημερίας λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντική επίδραση των εσωτερικών πολιτικών της ΕΕ. Για άλλες χώρες, ο συνδυασμός πολιτικών θα καθορίζεται, μεταξύ άλλων, από την εκτίμηση των συμφερόντων της Ένωσης και των εταίρων μας, καθώς και από τη γεωπολιτική κατάσταση. Η δημιουργία ενός ενιαίου

πολιτικού πλαισίου και ενός ενιαίου προγραμματισμού ανά χώρα εταίρο και ανά θεματική πολιτική, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο συντονισμός και η συγχρηματοδότηση στην εφαρμογή των προγραμμάτων, αναμένεται να ανοίξει το δρόμο για αποτελεσματικές, συμπληρωματικές ενέργειες μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών: μία κοινή αναπτυξιακή πολιτική θα προσφέρει το κατάλληλο πλαίσιο.

Στο πλαίσιο αυτό, ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τους οικονομικούς πόρους που απαιτούνται για να καλυφθούν οι ανάγκες που εντοπίζονται στο μέρος 5:

ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	2006 (a)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
4. Η ΕΕ ως παγκόσμιος εταίρος	11.232	11.400	12.175	12.945	13.720	14.495	15.115	15.740

II. Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ

Ο καλός οικονομικός σχεδιασμός προϋποθέτει την αντιστοίχιση των πόρων με τις ανάγκες. Καθώς οι οικονομικοί πόροι είναι περιορισμένοι, οι αποφάσεις για τη χρηματοδότηση αφορούν ουσιαστικά τις επιλογές που πρέπει να γίνουν και τις προτεραιότητες που πρέπει να καθορισθούν.

Η ανακοίνωση αυτή προσπάθησε να εξηγήσει πώς μπορούν να υλοποιηθούν οι στόχοι της Ένωσης. Παρουσίασε ένα πολιτικό σχέδιο το οποίο βασίζεται στη θεμελιώδη έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης: στην προστασία των φυσικών πόρων της Ένωσης, στη δημιουργία ενός κλίματος ανταγωνιστικότητας και αλληλεγγύης, στην προσπάθεια να εξασφαλισθεί περισσότερη ευημερία και ασφάλεια στους Ευρωπαίους σε όλη την Ένωση.

Για να μετατραπούν οι προτεραιότητές μας σε δράση και οι δηλώσεις μας σε συγκεκριμένες πράξεις απαιτείται η ανάληψη δράσης τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο Ένωσης. Ούτε τα κράτη μέλη ούτε η Ένωση είναι σε θέση να δώσουν όλες τις απαντήσεις. Όμως, για να μπορέσει η Ένωση να συμβάλει στην προσπάθεια αυτή, χρειάζεται τους κατάλληλους πόρους.

Σε μία περίοδο έντονων πιέσεων στα δημόσια οικονομικά σε εθνικό επίπεδο, είναι απόλυτα δικαιολογημένη η απαίτηση να εφαρμόζει η Ένωση πολιτική λιτότητας και αυστηρότητας στη χρηματοδότηση που προσφέρει. Αποτελεί όμως ψευδαίσθηση να πιστεύει κανείς ότι η μείωση των δαπανών της ΕΕ εξασφαλίζει τη μέγιστη απόδοση των πόρων που διαθέτει: κάθε ευρώ που διατίθεται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης μπορεί να έχει πολλαπλάσια επίδοση σε εθνικό επίπεδο, όπως απέδειξε η πολιτική συνοχής (βλ. μέρος Α.2).

Η εξέλιξη του κοινοτικού προϋπολογισμού κατά τα τελευταία χρόνια δείχνει ότι η Ένωση έχει χαλιναγωγήσει τις δαπάνες. Όμως η αναντιστοιχία μεταξύ των απαιτήσεων από την Ένωση και των πόρων που αυτή διαθέτει έχει αυξηθεί υπερβολικά. Εάν η Ένωση επιβαρυνθεί με ένα σύνολο στόχων χωρίς να της δοθούν παράλληλα οι αναγκαίοι πόροι, θα αποτελέσει αναμφίβολα στόχο της δίκαιας κριτικής των πολιτών, των οποίων απορρίπτονται έτσι οι θεμιτές προσδοκίες.

1. Η κληρονομιά των υφιστάμενων υποχρεώσεων

Το 2006, το ανώτατο όριο των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων των τρεχουσών δημοσιονομικών προοπτικών μίας ΕΕ 25 μελών θα ανέρχεται στο 1,11% του ακαθάριστου

εθνικού εισοδήματος (ΑΕΠ) της ΕΕ. Οι αναλήψεις υποχρεώσεων στο πλαίσιο του 9ου ΕΤΑ θα προσθέσουν κατά μέσον όρο 0,03% του ΑΕΠ.

Η εξέλιξη των δαπανών για την περίοδο 2007-2013 έχει ήδη καθορισθεί εν μέρει από ορισμένες αποφάσεις και από τις αρχές στις οποίες βασίζεται αυτό το εγχείρημα:

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε σχετικά με τις δαπάνες που συνδέονται με την αγορά και με τις άμεσες πληρωμές στη γεωργία έως το 2013.
- Οι πολιτικές συνοχής στα δέκα νέα κράτη μέλη, το επίπεδο ευημερίας των οποίων είναι σημαντικά χαμηλότερο από αυτό της ΕΕ-15, θα απαιτήσουν αυξημένες δαπάνες.
- Η ένταξη δύο επιπλέον κρατών μελών με σημαντικό γεωργικό τομέα και σημαντικά χαμηλότερο ανά κεφαλή εισόδημα θα αυξήσει σαφώς τις χρηματοδοτικές ανάγκες βάσει του κοινοτικού κεκτημένου.
- Πολλές πολιτικές της ΕΕ – όπως η εσωτερική αγορά, η πολιτική για τον ανταγωνισμό, τα τελωνεία, τις στατιστικές, τις μεταφορές, την πυρηνική ασφάλεια, τον οπτικοακουστικό τομέα, τη νεολαία, τον πολιτισμό και την πληροφόρηση – έχουν δημοσιονομικές συνέπειες οι οποίες απορρέουν άμεσα από τις συνθήκες και από τη νομοθεσία της ΕΕ.

Ας σημειωθεί επίσης ότι μία ακόμη σχετική αλλαγή θα ήταν η ένταξη του ΕΤΑ στον κοινοτικό προϋπολογισμό ώστε να αυξηθεί η συνεκτικότητα και η αποτελεσματικότητα της αναπτυξιακής πολιτικής της Ένωσης.

Οι υποχρεώσεις αυτές δεν είναι αμελητέες, ούτε μπορούμε να αγνοήσουμε την επιτακτική ανάγκη για προσφορά κάποιας οικονομικής υποστήριξης για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας για την ανάπτυξη και την απασχόληση, για τη δημιουργία ενός χώρου των πολιτών, της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, ή για να καταστεί η ΕΕ μία αποτελεσματική παγκόσμια δύναμη.

Ένα ανώτατο όριο που θα κυμαίνεται στο 1% του ΑΕΠ, δεν θα μπορούσε να καλύψει τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τις πληρωμές στον τομέα της γεωργίας, θα υπονόμευε τη σταδιακή ένταξη των 10 νέων κρατών μελών στην πολιτική συνοχής, θα έθετε σε κίνδυνο τα υφιστάμενα επίπεδα στις άλλες πολιτικές, και ακόμα λιγότερο θα μπορούσε να αρκούσε για την εφαρμογή των νέων πολιτικών. Σε μία τέτοια περίπτωση, η ΕΕ θα έπρεπε:

- να μειώσει τις προσπάθειές της στον τομέα της εξωτερικής βοήθειας,
- να μειώσει την υποστήριξή της στην αγροτική ανάπτυξη, έναν από κύριους στόχους της αναθεώρησης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής·
- να αθετήσει τις διεθνείς δεσμεύσεις και υποσχέσεις της·
- να μειώσει σημαντικά τη συμβολή της υπέρ της συνοχής στα σημερινά κράτη μέλη, παρά τα σημαντικά προβλήματα όπως η καθυστέρηση της ανάπτυξης, η ανεργία και ο κοινωνικός αποκλεισμός·
- να αγνοήσει δεσμεύσεις που έχει ήδη αναλάβει, τη νέα πολιτική της απέναντι στις γειτονικές χώρες ή τα καθήκοντα δικαιοσύνης και ασφάλειας, και να θέσει σε κίνδυνο τη συνέχεια της διεύρυνσης.

Σε αντίθετη περίπτωση, θα έπρεπε να πραγματοποιηθούν γενικές περικοπές και να αναθεωρηθούν ισχύουσες συμφωνίες, περιλαμβανομένων των ποσών που αποφασίσθηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών τον Οκτώβριο του 2002, και ιδιαίτερα ο αναπροσανατολισμός της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής υπέρ της ανάπτυξης της υπαίθρου.

Εν συντομία, η Ένωση θα έστελνε το μήνυμα ότι εγκατέλειψε τις προσπάθειες στους τομείς αυτούς.

2. Οι νέες ανάγκες χρηματοδότησης

Η σημασία των προκλήσεων που περιγράφονται ανωτέρω καθιστά αναγκαία την πολύ σημαντική αύξηση των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων σε επίπεδο ΕΕ. Οι ανάγκες αυτές, μπορούν, ωστόσο, να αντιμετωπισθούν εφόσον διατηρηθούν τα υφιστάμενα ανώτατα όρια, μέσω, αφενός, ανακατατάξεων μεταξύ των διάφορων προτεραιοτήτων χρηματοδότησης και, αφετέρου, προσεκτικής κοστολόγησης με περιορισμένες μόνον αυξήσεις στον ισχύοντα προϋπολογισμό. Ένα αξιόπιστο σχέδιο για την αντιμετώπιση των αναγκών της Ένωσης μπορεί να εκπονηθεί εντός του ισχύοντος δημοσιονομικού πλαισίου, με το ανώτατο όριο του 1,24% του ΑΕΠ για τους ίδιους πόρους.

Το πλαίσιο αυτό θα επέτρεπε:

- την πλήρη, σταδιακή κάλυψη των νέων κρατών μελών στον τομέα της γεωργίας, της αλιείας και της διαχείρισης άλλων περιβαλλοντικών πόρων καθώς και την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της Κοινής Γεωργικής και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής·
- να δοθεί ώθηση στην ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση, στους τομείς της έρευνας, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, και των δικτύων της ΕΕ·
- να εξασφαλισθούν οι αναγκαίοι πόροι για τη χρηματοδότηση των δεσμεύσεων αλληλεγγύης και να διατηρηθεί η έμφαση στην ανάπτυξη και την απασχόληση μετά τη διεύρυνση·
- την πραγματοποίηση νέων ενεργειών στον τομέα της άσκησης της ιδιότητας του πολίτη, της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης
- στην ΕΕ να καταστεί αποτελεσματικός γείτονας και ισχυρότερη παγκόσμια δύναμη σύμφωνα με τους αναπτυξιακούς στόχους της χιλιετίας.

Το αποτέλεσμα δεν θα υπερέβαινε το ανώτατο όριο του 1,24% του ΑΕΠ, όμως μια αναδιάρθρωση του προϋπολογισμού της ΕΕ θα εξασφάλιζε περιθώρια για νέες προτεραιότητες. Σημαντικό ποσοστό των πόρων της ΕΕ θα επικεντρωνόταν σε στόχους όπως η ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση (16%) και η Ευρώπη ως παγκόσμιος εταίρος (7%).

Θα διατηρηθεί το ανώτατο όριο για τη μεταφορά χρηματοδοτικών πόρων στο 4% για την πολιτική συνοχής, λαμβάνοντας υπόψη για τον υπολογισμό ποσά που μεταφέρθηκαν στα νέα όργανα για την ανάπτυξη της υπαίθρου και την αλιεία.

Προτείνεται η ενσωμάτωση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Σήμερα ανέρχεται στο 0,03% του ΑΕΠ.

Για να βελτιστοποιηθεί η χρήση των δαπανούμενων πόρων και για να αναπτυχθούν αποτελεσματικότεροι μηχανισμοί υλοποίησης των στόχων, οι πόροι θα διατεθούν, επομένως, σταδιακά στην περίοδο αυτή, όπως συμβαίνει κανονικά¹.

Το κατώφλι αυτό αποτελεί συμβιβασμό μεταξύ των αναγκών, αφενός, και της δημοσιονομικής σταθερότητας, αφετέρου. Δεν ανταποκρίνεται πλήρως στις ανάγκες που έχουν αναφερθεί επανειλημμένα και στην ικανότητα της Ένωσης να συμβάλλει στην αντιμετώπιση αυτών των αναγκών. Οι δημόσιες επενδύσεις για την έρευνα και την ανάπτυξη προβλέπεται ότι θα αυξηθούν έως το 0,88% του ΑΕΠ έως το 2010, ποσοστό που δεν υπερβαίνει το στόχο που έχει καθοριστεί για ποσοστό 1% των δημοσίων δαπανών στο στόχο του 3%. Με το παρόν σενάριο μόνο εν μέρει καλύπτεται η διαφορά του 0,12%, την οποία θα αναλάβει ο προϋπολογισμός της Ένωσης. Ομοίως, η ΕΕ θα μπορούσε να αναλάβει μεγαλύτερο ποσοστό των 600 δισεκατομμυρίων που χρειάζονται για την κατασκευή των διευρωπαϊκών δικτύων, ή να επεκτείνει τα προγράμματα για την κινητικότητα στην εκπαίδευση ώστε να καλύπτεται ένας μεγαλύτερος αριθμός σπουδαστών και διδασκόντων. Η ΕΕ θα μπορούσε επομένως, να αναλάβει μεγαλύτερο ποσοστό των δεσμεύσεων που ανέλαβαν τα κράτη μέλη στο Monterey. Τέλος, θα μπορούσε να προβλεφθεί ποσό της τάξης των 3 δισ. ευρώ υπέρ της έρευνας στον τομέα της ασφάλειας. Σε όλους αυτούς τους τομείς, η δράση της Ένωσης θα μπορούσε να προσφέρει πραγματικά πλεονεκτήματα και να ανακουφίσει τους εθνικούς προϋπολογισμούς. Ένα εναλλακτικό πλαίσιο ύψους 1,30%, χωρίς να είναι υπερβολικό, θα μπορούσε να επιτρέψει στην Ένωση να ανταποκριθεί καλύτερα στις ανάγκες αυτές.

Ο ακόλουθος πίνακας περιλαμβάνει εποπτική παρουσίαση του πλαισίου που περιγράφηκε ανωτέρω.

---

¹ Οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων θα ανέρχονταν στο 1,22% κατά μέσον όρο την περίοδο αυτή, ενώ οι πληρωμές στο 1,14% κατά μέσον όρο (περιλαμβανομένου του ΕΤΑ).

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ 2007-2013

Εκατομμύρια ευρώ σε τιμές 2004

ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	2006 (α)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Βιώσιμη ανάπτυξη	47.582	59.675	62.795	65.800	68.235	70.660	73.715	76.785
1α. Ανταγωνιστικότητα για την ανάπτυξη και την απασχόληση	8.791	12.105	14.390	16.680	18.965	21.250	23.540	25.825
1β. Συνοχή για την ανάπτυξη και την απασχόληση	38.791	47.570	48.405	49.120	49.270	49.410	50.175	50.960
2. Βιώσιμη διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων	56.015	57.180	57.900	58.115	57.980	57.850	57.825	57.805
<small>στην οποία: Γεωργία - Δαπάνες που αφορούν την αγορά και άμεσες πληρωμές</small>	43.735	43.500	43.673	43.354	43.034	42.714	42.506	42.293
3. Άσκηση της ιδιότητας του πολίτη, ελευθερία, ασφάλεια και	1.381	1.630	2.015	2.330	2.645	2.970	3.295	3.620
4. Η ΕΕ ως παγκόσμιος εταίρος (γ)	11.232	11.400	12.175	12.945	13.720	14.495	15.115	15.740
5. Διοίκηση (δ)	3.436	3.675	3.815	3.950	4.090	4.225	4.365	4.500
Αποζημιώσεις	1.041							
Σύνολο πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων	120.688	133.560	138.700	143.140	146.670	150.200	154.315	158.450

Σύνολο πιστώσεων πληρωμών (β)(γ)	114.740	124.600	136.500	127.700	126.000	132.400	138.400	143.100	Average
Πιστώσεις πληρωμών ως ποσοστό του ΑΕΠ	1,09%	1,15%	1,23%	1,12%	1,08%	1,11%	1,14%	1,15%	1,14%
Διαθέσιμο περιθώριο	0,15%	0,09%	0,01%	0,12%	0,16%	0,13%	0,10%	0,09%	0,10%
Ανώτατο όριο ιδίων πόρων ως ποσοστό του ΑΕΠ	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%	1,24%

(α) Έχει γίνει ο καταμερισμός των δαπανών για το 2006 στο πλαίσιο των ισχυουσών δημοσιονομικών προοπτικών, σύμφωνα με την προτεινόμενη νέα ονοματολογία για αναφορά.

(β) Περιλαμβάνονται οι δαπάνες για το Ταμείο Αλληλεγγύης (1 δισ. ευρώ το 2004 σε σημερινές τιμές) από το 2006. Ωστόσο, οι αντίστοιχες πληρωμές υπολογίζονται μόνο από το 2007.

(γ) Η ένταξη του ΕΤΑ στον προϋπολογισμό της ΕΕ αναμένεται να πραγματοποιηθεί το 2008. Οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων για το 2006 και το 2007 έχουν περιληφθεί μόνο για να υπάρχει η δυνατότητα σύγκρισης. Οι πληρωμές για αναλήψεις υποχρεώσεων πριν από το 2008 δεν λαμβάνονται υπόψη στα ποσά των πληρωμών.

(δ) Περιλαμβάνονται οι διοικητικές δαπάνες για όργανα διαφορετικά από την Επιτροπή, οι συντάξεις και τα ευρωπαϊκά σχολεία. Οι διοικητικές δαπάνες της Επιτροπής έχουν περιληφθεί στους πρώτους τέσσερις τομείς δαπανών.

III. ΠΩΣ ΘΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΟΥΝ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ: ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Η επιτυχία των πολιτικών εξαρτάται από την αποτελεσματικότητα των μέσων υλοποίησής τους και γενικότερα από την ύπαρξη του κατάλληλου συστήματος οικονομικής διακυβέρνησης. Αυτό περιλαμβάνει την κατάλληλη κατανομή καθηκόντων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών, την κατάλληλη έμφαση και τη συνέπεια στους κοινούς στόχους, τη συναίνεση και την εταιρική σχέση των εμπλεκόμενων φορέων, καθώς και τον έλεγχο της συνεκτικότητας και την απλότητα των μέσων υλοποίησης.

Προς το σκοπό αυτό, ισχύουν οι ακόλουθες κατευθυντήριες αρχές:

- **η συγκέντρωση των κοινοτικών πόρων** σε ορισμένες σημαντικές πρωτοβουλίες: αύξηση της χρηματοδοτικής διαφάνειας, περιθώρια βελτίωσης της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των δαπανών, δυνατότητα καλύτερης εκτίμησης της κοινοτικής προστιθέμενης αξίας.
- **συνεκτικότητα μεταξύ των διαφόρων στρατηγικών σκοπών, στόχων και μέσων.**
- **σύμπραξη** με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, κυρίως μεταξύ της Ένωσης και των σχετικών κρατών μελών.

Για τη μεγιστοποίηση της απόδοσης, δεν απαιτείται μόνον η ενίσχυση της συνεργασίας και της εταιρικής σχέσης, αλλά και η **απλούστευση των μέσων, η αντικατάσταση της υφιστάμενης** ποικιλίας περίπλοκων αρμοδιοτήτων στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων και μέσων πολιτικής, από το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο έως το εθνικό επίπεδο και το επίπεδο της ΕΕ.

Δύο είναι, επομένως, τα κύρια δομικά στοιχεία:

- ένας χάρτης πορείας·
- η απλούστευση των μέσων διαχείρισης των δαπανών.

A. Χάρτης πορείας

Ο χάρτης πορείας πρέπει να συγκεντρώνει στόχους, σκοπούς, μέσα και δείκτες, καθώς και ένα αυστηρό χρονοδιάγραμμα για να αξιολογηθεί κατά πόσο έχουν επιτευχθεί συμφωνημένα συγκριτικά σημεία αναφοράς και να προσανατολίζεται στον τελικό στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης με βάση την αρμονική αλληλεπίδραση οικονομικής μεγέθυνσης, συνοχής και προστασίας του περιβάλλοντος

Όπως εξηγείται ανωτέρω, οι **στρατηγικοί στόχοι** (π.χ. ενίσχυση των προσπαθειών της Ευρώπης στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης) συγκροτούνται μέσω λίγων **ειδικών στόχων** (π.χ. καθιέρωση συστήματος επιχορηγήσεων για μεμονωμένες ερευνητικές ομάδες) και, όπου ενδείκνυται, άλλων λεπτομερών **δράσεων** (π.χ. ειδικά σχέδια για νανοτεχνολογίες).

Τα **μέσα** εφαρμογής (νομοθεσία, συντονισμός, δαπάνες) πρέπει να καθορίζονται από κοινού με **δείκτες προόδου** και επαρκή **κίνητρα** ώστε να εξασφαλίζεται η θετική έκβαση.

Όσον αφορά τους στρατηγικούς στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης, όπως καθιερώθηκαν στη διαδικασία της Λισσαβώνας, είναι σαφές ότι πρέπει να επιδιωχθούν μέσω ενεργειών τόσο σε επίπεδο κρατών μελών όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επομένως, ο χάρτης πορείας πρέπει να είναι ένα κοινό πρόγραμμα που θα περιλαμβάνει δράσεις και χρηματοδοτήσεις σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο Ένωσης. Πρέπει να ξεκινήσει μια διαδικασία σε συνεργασία με τα κράτη μέλη για τη συμπλήρωση των προτεινόμενων προτεραιοτήτων και στόχων με λεπτομερές σχέδιο δράσης και χρονοδιάγραμμα σχετικά με τη χρήση των μέσων πολιτικής που θα περιλαμβάνει και ένα μηχανισμό για την αποτελεσματική παρακολούθηση του σταδίου εφαρμογής. Η προτεινόμενη διαδικασία πρέπει να είναι σε θέση να εξασφαλίζει την πλήρη δέσμευση όλων των ενδιαφερομένων για την επίτευξη συμφωνημένων στόχων. Μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την κατάρτιση της ενδιάμεσης επισκόπησης της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

Οι επιδόσεις της Ένωσης και των κρατών μελών της αξιολογούνται ετησίως στο πλαίσιο της εαρινής συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Για να είναι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σε θέση να χαράσσει κατευθύνσεις, η Επιτροπή έχει ήδη συνενώσει τις τομεακές της συνεισφορές σε ένα ενιαίο έγγραφο (τη συγκεκριλαιωτική εαρινή έκθεση) και οργάνωσε ορθολογικά τη διαδικασία κατάρτισης των Γενικών Προσανατολισμών Οικονομικής Πολιτικής και των Κατευθυντήριων Γραμμών για την Απασχόληση.

Η άσκηση αυτή μπορεί να βελτιωθεί περαιτέρω και να γίνει πιο αποτελεσματική εφόσον:

- διαμορφωθεί μια καλύτερη και πιο προφανής αλληλεπίδραση μεταξύ των δράσεων και των δημοσιονομικών μέσων που εφαρμόζονται σε επίπεδο κρατών μελών και σε επίπεδο Ένωσης,
- πραγματοποιούνται αξιολογήσεις βάσει:
  - της συνεισφοράς των προϋπολογισμών των κρατών μελών και του προϋπολογισμού της ΕΕ για την επίτευξη των πολιτικών στόχων και συστάσεων που καθορίζονται στους Γενικούς Προσανατολισμούς Οικονομικής Πολιτικής και στις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση και, γενικότερα, στην ευρύτερη στρατηγική της Λισσαβώνας,
  - των επιδόσεων των ενεργειών σε επίπεδο Ένωσης προκειμένου να ενεργοποιηθεί/προσανατολιστεί η χρήση του Ταμείου Προσαρμογής στην Οικονομική Μεγέθυνση (βλέπε κατωτέρω, σημείο IV.Γ). Έτσι, η Ένωση θα είναι σε θέση να προσαρμόζει προτεραιότητες ώστε να ανταποκρίνεται σε νέες ανάγκες και να τις στηρίζει με δημοσιονομικούς πόρους.

Η προσέγγιση αυτή θα έχει επίσης συγκεκριμένη συνεισφορά στο σύστημα οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, συνεκτιμώντας πλήρως τον αντίκτυπο των ενεργειών που απαιτούνται για την εκπλήρωση κοινών στόχων. Θα συμβάλει επίσης στην καλύτερη συνάρθρωση της πολιτικής για τη συνοχή με τους Γενικούς Προσανατολισμούς της Οικονομικής Πολιτικής και τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση, ενσωματώνοντας έτσι καλύτερα το σύστημα αυτό στην ευρωπαϊκή ατζέντα για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

B. Απλούστευση των μέσων για βελτίωση των αποτελεσμάτων

Στα μέσα που έχει στη διάθεσή της η Ένωση για την προώθηση των πολιτικών στόχων της

περιλαμβάνονται οι κανονιστικές ρυθμίσεις, ο συντονισμός και η δημοσιονομική υποστήριξη. Το σχετικό μερίδιο των δαπανών της Ένωσης και των κρατών μελών δεν είναι το ίδιο σε κάθε τομέα πολιτικής. Αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο τμήμα οικονομικής υποστήριξης που χορηγείται σε ένα τομέα (π.χ. γεωργία) ή ένα σημαντικό μερίδιο πόρων που διατίθεται για συγκεκριμένο στόχο (π.χ. συνοχή σε περιοχές που παρουσιάζουν υστέρηση). Σε άλλους τομείς, οι δαπάνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι συνήθως μικρότερες από τους πόρους που διαθέτουν τα κράτη μέλη: στις περιπτώσεις αυτές, οι χρηματοδοτήσεις της ΕΕ διαδραματίζουν μάλλον ρόλο καταλύτη.

Ανάλογα με το διαφορετικό ρόλο των δαπανών μεταξύ των άλλων μέσων για τη στήριξη αυτής της πολιτικής, μπορούν να προβλεφθούν διαφορετικές ρυθμίσεις από άποψη μηχανισμών επιλογής των δράσεων που θα χρηματοδοτηθούν, κατανομής των πόρων, δημοσιονομικών μέσων και διαχείρισης σχεδίων.

Υπάρχουν ωστόσο τρία στοιχεία που εφαρμόζονται γενικά για το σχεδιασμό και την εφαρμογή των προγραμμάτων δαπανών της Ένωσης:

- Η επιλογή των δημοσιονομικών μέσων πρέπει να αντικατοπτρίζει τα κριτήρια της απλότητας και της συνοχής. Είναι αναγκαίο να απλουστευθεί όσο το δυνατόν περισσότερο η δομή του προϋπολογισμού, να αποφευχθεί η επικάλυψη των μέσων και να δημιουργηθεί ένα ενιαίο κέντρο επαφής για τους δικαιούχους και τις αρχές διαχείρισης εταιρικών σχέσεων.
- διατηρώντας το πολιτικό καθήκον καθορισμού των στρατηγικών στόχων και των πλαισίων των προγραμμάτων δαπανών, η Επιτροπή θα περιορίσει τον αριθμό περιπτώσεων όπου θα εξακολουθήσει να έχει την άμεση ευθύνη για την εφαρμογή και τη διαχείρισή τους.
- πρέπει να διατηρηθεί η αναλογικότητα μεταξύ του ποσού των πόρων και του διοικητικού φόρτου σε σχέση με τη χρήση τους.

Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή θα εφαρμόσει τις ακόλουθες αρχές:

- **Ένα μέσο ανά τομέα πολιτικής, μια χρηματοδότηση ανά πρόγραμμα.** Τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ θα ενοποιηθούν και θα οργανωθούν ορθολογικά όσο το δυνατόν περισσότερο, έτσι ώστε **κάθε τομέας πολιτικής** υπεύθυνος για επιχειρησιακές δαπάνες να έχει **ενιαίο χρηματοδοτικό μέσο** που θα καλύπτει το σύνολο των παρεμβάσεων του. Μικρά κονδύλια του προϋπολογισμού θα ενοποιηθούν σε τμήματα του ενιαίου χρηματοδοτικού μέσου, ακόμα κι αν ένα μέσο χρειάζεται περισσότερες από μια νομικές βάσεις.
- **Η Επιτροπή θα εξετάσει εναλλακτικές επιλογές για την εσωτερική άμεση διαχείριση.** Στο πλαίσιο αξιολόγησης κατά περίπτωση των πολιτικών και της αποδοτικότητας σε σχέση με το κόστος, θα καθοριστούν ποιες ενέργειες πρέπει: (α) να είναι υπό την άμεση διαχείριση των παραδοσιακών κύριων υπηρεσιών, (β) να είναι υπό τη διαχείριση γραφείων ή εκτελεστικών οργανισμών² που είναι υπό τον έλεγχο της Επιτροπής, (γ) να ανατεθούν στους «κλασσικούς» οργανισμούς σε επίπεδο ΕΕ που είναι ανεξάρτητοι από λειτουργική άποψη από την Επιτροπή, ή (δ) να αποτελούν αντικείμενο αποκεντρωμένης διαχείρισης σε συνεργασία με εθνικούς ή περιφερειακούς οργανισμούς.

---

² Κανονισμός (ΕΚ) του Συμβουλίου 58/2003 της 19^{ης} Δεκεμβρίου 2002, ΕΕ L 11, 16.1.2003, σελίδα 1.

Η Επιτροπή έχει προσδιορίσει μια συνολική προσέγγιση για τη διοικητική διακυβέρνηση που θα οδηγήσει στην ορθολογική οργάνωση και στην επιλογή του πλέον κατάλληλου και αποδοτικού ως προς το κόστος μηχανισμού εφαρμογής. Η πλήρης υλοποίηση της προσέγγισης αυτής, που παρουσιάζεται συνοπτικά στο παράρτημα 1, προσφέρει δυνατότητες βελτίωσης των επιδόσεων και της αποτελεσματικότητας, καθώς επίσης και μια συνεπέστερη προσέγγιση για την επιτυχή εκτέλεση καθηκόντων εκτελεστικής φύσης.

Η Επιτροπή θα υποβάλει λεπτομερείς προτάσεις για την απλούστευση μέσα στους επόμενους μήνες βάσει των ανωτέρω αρχών. Μερικά παραδείγματα μπορούν ήδη να επισημανθούν για τις εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές:

(i) Εσωτερικές πολιτικές

- Η νέα γενιά προγραμμάτων της πολιτικής για τη συνοχή πρέπει να οργανωθεί κατά τρόπο ώστε κάθε επιμέρους πρόγραμμα να χρηματοδοτείται από ένα ενιαίο ταμείο (ΕΤΠΑ ή ΕΚΤ). Στα κράτη μέλη που καλύπτονται από το Ταμείο Συνοχής, η απλούστευση και η συνέπεια θα βελτιωθούν με τον προγραμματισμό των παρεμβάσεων στο ίδιο πλαίσιο με εκείνες που υποστηρίζονται από το ΕΤΠΑ.
- Όλα τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης θα ανασυγκροτηθούν σε ομάδες για όλες τις περιοχές (περιλαμβανομένων των λιγότερο αναπτυγμένων κρατών μελών και περιοχών) στο πλαίσιο ενός ενιαίου συστήματος χρηματοδότησης, προγραμματισμού, οικονομικής διαχείρισης και ελέγχου, με τον ίδιο βαθμό συγκέντρωσης όπως συμβαίνει σήμερα για τις περιοχές εκείνες που καλύπτονται από προγράμματα σύγκλισης.
- Ένα νέο χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον θα αντικαταστήσει τα σημερινά χρηματοδοτικά προγράμματα για το περιβάλλον.

(ii) Στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, θα προταθεί μια απλουστευμένη αρχιτεκτονική που θα βασίζεται σε 6 μέσα και θα αντικαταστήσει περισσότερα από 100 διαφορετικά μέσα που υπάρχουν σήμερα.

- Δύο νέα μέσα (που μπορεί να ενωθούν αργότερα) θα καλύψουν δύο θεμελιώδεις λειτουργίες: την οικονομική συνεργασία και ανάπτυξη, αφενός, την ειρήνη και ασφάλεια αφετέρου. Έτσι, θα αντικατασταθεί η πληθώρα γεωγραφικών ή θεματικών μέσων και θα ενταχθεί το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης στον προϋπολογισμό της ΕΕ.
- Πρέπει να διατηρηθεί ένα ειδικό μέσο για την ανθρωπιστική βοήθεια.
- Θα δημιουργηθεί ένα νέο (ενοποιημένο) προενταξιακό μέσο που θα αντικαταστήσει τα PHARE, ISPA, και SAPARD³.
- Απαιτείται ένα ξεχωριστό νέο μέσο γειννίας που θα έχει ως αντικείμενο τη διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ της διευρυμένης Ευρώπης και των γειτονικών χωρών.
- Η μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή θα παραμείνει αμετάβλητη.

---

³ Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να συνεκτιμηθούν οι απαιτήσεις των κοινοτικών πολιτικών που πρέπει να εφαρμόσουν οι προσχωρούσες χώρες.

Δημιουργία του Νέου Μέσου Γειτνίασης

Είναι προς το συμφέρον όλης της ΕΕ να αποφευχθεί η εμφάνιση νέων διαχωριστικών γραμμών στις παραμεθόριες και στις γειτονικές περιοχές των εξωτερικών συνόρων και να προωθηθεί η σταθερότητα και η ευημερία ένθεν και ένθεν των εξωτερικών συνόρων. Για την επίτευξη του φιλόδοξου αυτού στόχου απαιτείται μια κοινή και εναρμονισμένη προσπάθεια της ΕΕ. Τα κράτη μέλη δεν διαθέτουν τα εφόδια για να αντιμετωπίσουν την πρόκληση αυτή μεμονωμένα. Το ΝΜΓ που προτείνεται από την Επιτροπή θα εστιάζεται ιδίως στην προώθηση της βιώσιμης οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης των εν λόγω συνοριακών περιοχών, στην εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας και της ασφαλούς διαχείρισης των μελλοντικών εξωτερικών συνόρων και στην αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν η ΕΕ και οι γείτονές της, όπως είναι το περιβάλλον, η δημόσια υγεία, η πρόληψη και η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και η προώθηση της διαπροσωπικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και των γειτόνων τους.

Η διασυνοριακή συνιστώσα του Νέου Μέσου Γειτνίασης θα εφαρμοστεί με τον απλούστερο δυνατό τρόπο μέσω ενός ενιαίου νομικού μέσου και θα βασίζεται στις αρχές των υπαρχόντων διασυνοριακών προγραμμάτων, δηλαδή στις εταιρικές σχέσεις, στον πολυετή προγραμματισμό και στη συγχρηματοδότηση.

IV. ΤΟ ΝΕΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (2007-2013)

A. Κάλυψη επαρκούς περιόδου

Η περίοδος που καλύπτεται από το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο πρέπει να είναι αρκετά μακριά ώστε να παρέχει μια συνεκτική κάλυψη, εντός λογικών ορίων του προϋπολογισμού, για την πλήρη σταδιακή εφαρμογή αναθεωρημένων κοινοτικών πολιτικών και για την επιτυχή ένταξη δώδεκα νέων κρατών μελών.

Η Επιτροπή και το ΕΚ έχουν πενταετή θητεία. Τα μελλοντικά δημοσιονομικά πλαίσια πρέπει να εναρμονιστούν με αυτό το θεσμικό καθεστώς. Η εκάστοτε Επιτροπή θα συμμετέχει στην οριστικοποίηση ενός δημοσιονομικού πλαισίου, μέρος του οποίου θα πρέπει στη συνέχεια να εφαρμόσει. Με βάση αυτήν την εμπειρία, θα είναι επίσης αρμόδια για την προετοιμασία του επόμενου δημοσιονομικού πλαισίου. Το Κοινοβούλιο θα εγκρίνει και θα ελέγχει την εφαρμογή των ετήσιων προϋπολογισμών βάσει του δημοσιονομικού πλαισίου που θα έχει εγκρίνει.

Ωστόσο, η Επιτροπή προτείνει μια μεταβατική επταετή περίοδο από το 2007 έως το 2013 και στη συνέχεια καθιέρωση του κανονικού πενταετούς κύκλου. Η ρύθμιση αυτή είναι αναγκαία επειδή η εξέλιξη των σχετικών με την αγορά δαπανών και των άμεσων πληρωμών στον τομέα της γεωργίας (ΕΕ-25) έχει καθοριστεί έως το 2013 και η εφαρμογή των διαρθρωτικών ταμείων καθώς επίσης και ορισμένων προσαρμογών εκ μέρους όλων των θεσμικών οργάνων απαιτούν ορισμένο χρόνο υλοποίησης.

B. Ταξινόμηση και ανάπτυξη των δαπανών

Η τρέχουσα ταξινόμηση των δαπανών στις δημοσιονομικές προοπτικές αποτελεί σε μεγάλο βαθμό κληροδότημα των πρώτων δημοσιονομικών προοπτικών και εκείνων που ακολούθησαν. Οι σημερινές δημοσιονομικές προοπτικές περιλαμβάνουν 8 τομείς δαπανών

που γίνονται 11 αν ληφθούν υπόψη οι υποτομείς. Ο διαχωρισμός των πόρων σε μεγάλο αριθμό τομέων και υποτομέων καθιστά το σύστημα άκαμπτο και εμποδίζει την ορθή προσαρμογή και την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων για την επίτευξη των πολιτικών στόχων της Ένωσης.

Ο (νόμιμος όμως) στόχος της δημοσιονομικής πειθαρχίας επισκιάζει τον τελικό στόχο της διάθεσης δημοσιονομικών μέσων για την εξυπηρέτηση ενός πολιτικού/οικονομικού στόχου.

Ένας μικρότερος αριθμός τομέων του προϋπολογισμού όχι μόνο αντικατοπτρίζει τους ευρείς πολιτικούς στόχους, αλλά παρέχει επίσης τα αναγκαία περιθώρια ευελιξίας για εξελίξεις που δεν μπορούν πάντα να προβλεφθούν επακριβώς σε δεκαετή προοπτική. Για το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο, η Επιτροπή προτείνει πέντε κύριους τομείς δαπανών:

(1) Ο πρώτος τομέας έχει ως στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της συνοχής για τη βιώσιμη ανάπτυξη με δύο υποτομείς:

1α. *Ανταγωνιστικότητα για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση.* Ο υποτομέας αυτός περιλαμβάνει δαπάνες για έρευνα και καινοτομία, εκπαίδευση και κατάρτιση, ασφάλεια και περιβαλλοντική βιωσιμότητα των δικτύων της ΕΕ, υποστήριξη για μια ολοκληρωμένη ενιαία αγορά και τις συνοδευτικές πολιτικές, εφαρμογή της ατζέντας κοινωνικής πολιτικής.

1β. *Συνοχή για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση.* Περιλαμβάνει δαπάνες για την ενίσχυση της σύγκλισης των λιγότερων αναπτυγμένων κρατών μελών και περιοχών, τη συμπλήρωση της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιώσιμη ανάπτυξη εκτός των λιγότερο ευημερουσών περιοχών και την υποστήριξη της διαπεριφερειακής συνεργασίας.

(2) *Βιώσιμη διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων.* Εκτός από τις δαπάνες σχετικά με την κοινή γεωργική και την κοινή αλιευτική πολιτική⁴, θα καλύπτει επίσης τις δαπάνες σχετικά με το περιβάλλον.

(3) *Υψηκότητα, ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη* συμπεριλαμβανομένων των ενεργειών στους τομείς της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων και της υπηκοότητας⁵.

(4) *Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως παγκόσμιος εταίρος⁶.*

(5) Οι διοικητικές δαπάνες της Επιτροπής θα συνδεθούν άμεσα με τις επιχειρησιακές δαπάνες, ακολουθώντας τη λογική της διοικητικής διαχείρισης με βάση τις δραστηριότητες, που συνιστά ήδη τη βάση για την κατάρτιση του ετήσιου προϋπολογισμού και επομένως θα περιλαμβάνεται στις πιστώσεις καθενός από τους

---

⁴ Οι πόροι του ΕΓΤΠΕ-Προσανατολισμός και του ΧΜΠΑ που σήμερα περιλαμβάνονται στα διαρθρωτικά ταμεία μεταφέρονται στον τομέα αυτό. Ωστόσο, τα αντίστοιχα ποσά που μεταφέρονται θα εξακολουθήσουν να εισάγονται στον υπολογισμό της κατά 4% το πολύ αύξησης για τα διαρθρωτικά ταμεία και το ταμείο συνοχής για τα νέα κράτη μέλη

⁵ Περιλαμβάνει επίσης προστασία των συνόρων και πολιτική για το άσυλο, συμμετοχή των πολιτών, ενίσχυση των θεσμικών οργάνων, πρόσβαση στα δημόσια αγαθά, δημόσια υγεία και προστασία των καταναλωτών, πολιτισμός και οπτικοακουστικός τομέας, νεολαία, ενημέρωση και διάλογος με τους πολίτες.

⁶ Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει όλες τις εξωτερικές δράσεις περιλαμβανομένων των προενταξιακών μέσων, της πολιτικής γειννίας, της μείωσης της πτώχειας, της πρόληψης και διαχείρισης πολιτικών κρίσεων. Θα περιλαμβάνει επίσης τα σημερινά αποθεματικά για *επείγουσα βοήθεια* και *εγγύηση δανείων* [και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης μόλις αυτό ενταχθεί στον προϋπολογισμό της ΕΕ]

προηγούμενους τέσσερις τομείς. Ένας τελευταίος τομέας «*Διοίκηση*» θα διατηρηθεί για να συμπεριλάβει δαπάνες άλλων θεσμικών οργάνων εκτός της Επιτροπής, τις συντάξεις και τα ευρωπαϊκά σχολεία.

Για λόγους συνέπειας και διαφάνειας απαιτείται η ενσωμάτωση του Ταμείου Αλληλεγγύης στο δημοσιονομικό πλαίσιο. Αυτό θα πραγματοποιηθεί με την εγγραφή του Ταμείου Αλληλεγγύης και των συναφών πόρων στον τομέα «*Συνοχή*» (1β). Όπως στην περίπτωση των αποθεματικών για επείγουσα βοήθεια και εγγύηση δανείων που να ενσωματωθούν στον τομέα «*Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως παγκόσμιος εταίρος*», η νέα ταξινόμηση δεν θα προδικάζει τις αντίστοιχες δημοσιονομικές διαδικασίες ή τις συγκεκριμένες μεθόδους διαχείρισης. Τα Ταμεία θα κινητοποιούνται μόνο όταν αυτό απαιτείται.

Γ. Ευελιξία

Κατά τη διάρκεια δεκαετούς περιόδου από σήμερα έως το 2013, πρέπει να υπάρξει η δυνατότητα προσαρμογής των προτεραιοτήτων που καθορίζονται στο χάρτη πορείας εντός ορισμένων ορίων.

- Η διαδικασία αναθεώρησης των ανώτατων ορίων δαπανών πρέπει να παραμείνει το κύριο μέσο για προσαρμογές στο δημοσιονομικό πλαίσιο σε περίπτωση ουσιαστικών και μόνιμων αλλαγών των πολιτικών προτεραιοτήτων. Εντούτοις, κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας η πραγματοποίηση αναθεωρήσεων έχει αποδειχθεί σχεδόν αδύνατη. Το γεγονός αυτό οδήγησε με την πάροδο του χρόνου στη δημιουργία διάφορων ειδικών μέσων και ρυθμίσεων προκειμένου να ικανοποιηθούν νέες προτεραιότητες ή επείγουσες ανάγκες. Η Επιτροπή προτείνει μια αξιολόγηση των αναγκών, π.χ. υπό μορφή τριμερούς διαπραγμάτευσης μεταξύ του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, πριν από την παρουσίαση του εκάστοτε προσχεδίου προϋπολογισμού.
- Η ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού πρέπει να επιτρέπει επαρκείς δυνατότητες ευελιξίας εντός του συμφωνηθέντος δημοσιονομικού πλαισίου, ώστε η Επιτροπή και η αρμόδια επί του προϋπολογισμού αρχή να μπορούν να αντιδρούν γρήγορα σε περιπτώσεις βραχυπρόθεσμης έκτακτης κρίσης ή απροσδόκητων πολιτικών ή οικονομικών γεγονότων. Για το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο, η Επιτροπή προτείνει ένα συνδυασμό υαρχόντων μέσων με μια νέα *ευελιξία ανακατανομής* που θα αντικαταστήσει το υπάρχον «μέσο ευελιξίας». Με τον τρόπο αυτό, η αρμόδια επί του προϋπολογισμού αρχή θα μπορεί να ανακατανέμει πιστώσεις εντός ορισμένων ορίων μεταξύ των κεφαλαίων δαπανών, εξαιρουμένων των πιστώσεων για τη συνοχή και την αγροτική ανάπτυξη στο πλαίσιο πολυετών προγραμμάτων. Οι πιστώσεις αυτές πρέπει κατ' ανάγκη να κατανέμονται εκ των προτέρων μεταξύ των κρατών μελών στην αρχή της περιόδου.
- Επιπλέον, η Επιτροπή προτείνει τη βελτίωση των δυνατοτήτων ανταπόκρισης των δαπανών στις μεταβαλλόμενες συνθήκες με τη δημιουργία ενός *ταμείου προσαρμογής στην οικονομική μεγέθυνση* στον τομέα δαπανών «βιώσιμη ανάπτυξη» (1α), προκειμένου να βελτιστοποιηθεί η υλοποίηση των στόχων οικονομικής μεγέθυνσης και συνοχής που προσδιορίζονται στο χάρτη πορείας για τη βιώσιμη ανάπτυξη, να προβλεφθεί η απαραίτητη ευελιξία ώστε να λαμβάνεται υπόψη η άνιση πρόοδος στο πλαίσιο του χάρτη πορείας στην κατεύθυνση των στόχων αυτών και να πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες προσαρμογές για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων γεγονότων που έχουν σημαντικό ή μεγαλύτερο από τον προβλεπόμενο αντίκτυπο στην οικονομική μεγέθυνση και στην απασχόληση. Θα επιτρέψει επίσης στην Ένωση να αντιδρά σε κρίσεις που οφείλονται σε διεθνείς οικονομικές και εμπορικές εξελίξεις. Μετά την ετήσια αξιολόγηση της προόδου εφαρμογής του χάρτη πορείας από το Εαρινό Συμβούλιο, το ταμείο αυτό θα

χρησιμοποιείται για την κάλυψη των κενών κατά την εφαρμογή των στόχων του χάρτη πορείας με τη συμπλήρωση των προγραμμάτων δαπανών στους υποτομείς για την ανταγωνιστικότητα ή τη συνοχή, προωθώντας την παροχή επενδύσεων και δημόσιας υποστήριξης για βασικά σχέδια.

Έως 1 δισ. € ετησίως θα διατεθούν στο πλαίσιο του τομέα «Ανταγωνιστικότητα για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση». Επιπροσθέτως, προτείνεται η χρησιμοποίηση ποσών που έχουν δεσμευθεί αλλά δεν έχουν χρησιμοποιηθεί από τα 2 μέσα συνοχής (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ) σε εφαρμογή του κανόνα N+2 έως κατ' ανώτατο όριο 1 δισ. ευρώ ετησίως που θα προστεθούν στο *ταμείο προσαρμογής στην οικονομική μεγέθυνση*.

V. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΓΗΣΗΣ

Παρ' όλο που η Επιτροπή θα προετοιμάσει κατάλληλες ειδικές προτάσεις για τους ιδίους πόρους στο πλαίσιο της έκθεσης για τους ιδίους πόρους⁷ που θα υποβληθεί στο Συμβούλιο έως το καλοκαίρι του 2004, επισημαίνεται η προσοχή σε δύο στοιχεία του σημερινού συστήματος ιδίων πόρων.

A. Διάρθρωση των ιδίων πόρων

Το σημερινό σύστημα ιδίων πόρων έχει επικριθεί για ανεπαρκή διαφάνεια ως προς τους πολίτες της ΕΕ και περιορισμένη οικονομική αυτονομία, καθώς επίσης και για την πολυπλοκότητα και τη θολερότητά του.

Εντούτοις, το ισχύον σύστημα χρηματοδότησης αποδίδει σχετικά καλά από δημοσιονομική άποψη, δεδομένου ότι έχει εξασφαλίσει την ομαλή χρηματοδότηση και έχει κρατήσει τα διοικητικά έξοδα του συστήματος αρκετά χαμηλά.

Ένας τρόπος για να ξεπεραστούν οι ανεπάρκειες του παρόντος συστήματος είναι να ενισχυθούν οι πόροι χρηματοδότησης του προϋπολογισμού της ΕΕ που προέρχονται από φόρους. Ένας σχετικά σημαντικός και φανερός φορολογικός πόρος που θα καταβάλλεται από τους πολίτες της ΕΕ ή/και τους οικονομικούς φορείς θα μπορούσε εν μέρει να αντικαταστήσει τις συνεισφορές βάσει του ΑΕΠ. Έτσι, το σύστημα των ιδίων πόρων της Ένωσης θα μεταβληθεί από ένα σύστημα χρηματοδότησης που βασίζεται στις εθνικές συνεισφορές σε ένα σύστημα χρηματοδότησης που θα αντικατοπτρίζει καλύτερα μια Ένωση κρατών μελών και λαών της Ευρώπης.

Λαμβανομένου υπόψη του βαθμού φορολογικής εναρμόνισης στην ΕΕ, τρεις πιθανοί υποψήφιοι φόροι θα μπορούσαν προς το παρόν να προταθούν: 1) ένας φόρος εταιρικού εισοδήματος· 2) ένας γνήσιος πόρος ΦΠΑ· 3) ένας ενεργειακός φόρος. Σε κάθε περίπτωση, η φορολογική επιβάρυνση των πολιτών δεν χρειάζεται να αυξηθεί δεδομένου ότι το ποσοστό του φόρου της ΕΕ μπορεί να αντισταθμιστεί από αντίστοιχη μείωση του ποσοστού του ίδιου φόρου που αποδίδεται στον εθνικό προϋπολογισμό, ή των ποσοστών άλλων φόρων. Αυτό είναι δυνατό επειδή οι πόροι που βασίζονται σε φόρους θα αντικαταστήσουν μερικώς τις πληρωμές που καταβάλλουν σήμερα τα κράτη μέλη βάσει του ΑΕΠ τους, αντί να προστίθενται σε αυτές. Δεδομένου ότι οι πληρωμές βάσει του ΑΕΠ θα μειωθούν, τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να μειώσουν άλλες πηγές εισοδήματος κατά το ίδιο ποσό χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο τη δημοσιονομική σταθερότητα.

---

⁷ όπως προβλέπεται στην απόφαση για τους ιδίους πόρους

Η Επιτροπή δεν προτίθεται να προτείνει νέο ίδιο πόρο στο άμεσο μέλλον. Θα παρουσιάσει την ανάλυση και τα συμπεράσματά της στην έκθεση για τους ιδίους πόρους, η οποία θα εγκριθεί πριν από το καλοκαίρι του 2004. Με βάση τα συμπεράσματα της έκθεσης αυτής, μπορεί να ξεκινήσει μια διαδικασία για τη δημιουργία μιας βάσης για ένα νέο ίδιο πόρο που θα αντικαταστήσει μεσοπρόθεσμα σημαντικό τμήμα των εθνικών εισφορών.

B. Διόρθωση δημοσιονομικών ανισορροπιών

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια κοινότητα αλληλεγγύης με τμήματα του προϋπολογισμού να εξυπηρετούν ένα σαφή στόχο αλληλεγγύης και την κατανομή άλλων τμημάτων του προϋπολογισμού να αποκρίνεται στους συγκεκριμένους στόχους των σχετικών προγραμμάτων δαπανών. Πάντα θα υπάρχουν κράτη που θα ωφελούνται περισσότερο και κράτη που θα συνεισφέρουν περισσότερο στον προϋπολογισμό της ΕΕ, πλην όμως τα πολιτικά οφέλη πιστώνονται στην Ένωση στο σύνολό της.

Αναγνωρίζεται ωστόσο ότι ορισμένες ανισορροπίες μπορεί να προκαλέσουν ανησυχίες. Επομένως μπορεί να κριθεί απαραίτητη μια διόρθωση τυχόν υπερβολικής ανισορροπίας, υπό τον όρο ότι θα είναι αυστηρά περιορισμένη.

Ένας διορθωτικός μηχανισμός πρέπει να έχει ως στόχο τη διόρθωση υπερβολικά αρνητικών καθαρών υπολοίπων και τη δίκαιη μεταχείριση των κρατών μελών που έχουν παρόμοια ικανότητα να συμβάλλουν στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Από τα μέσα της δεκαετίας του '80 υπήρξε διόρθωση μόνο για ένα κράτος μέλος που χρηματοδοτείται από όλα τα άλλα κράτη μέλη. Από το 2002 και ύστερα, το μερίδιο χρηματοδότησης τεσσάρων κρατών μελών στην αποζημίωση αυτή έχει μειωθεί στο 25% του κανονικού μεριδίου τους. Η Επιτροπή προτείνει την εισαγωγή ενός γενικευμένου διορθωτικού μηχανισμού, ο οποίος, αφενός, θα διορθώνει μια δημοσιονομική επιβάρυνση που είναι υπερβολική σε σχέση με την ευημερία του κράτους αυτού (όπως καθορίζεται στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 1984 στο Φοντενεμπλώ) και, αφετέρου, θα αποτρέπει την υπερβολική διόγκωση του μηχανισμού αυτού.

Η διεύρυνση θα έχει επίσης ως αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση του μεγέθους της υπάρχουσας διόρθωσης για ένα κράτος μέλος, με αντίστοιχη αύξηση της χρηματοδοτικής επιβάρυνσης των άλλων κρατών μελών και συνεπώς θα υπερκαλύπτεται ο στόχος της διόρθωσης μιας δημοσιονομικής επιβάρυνσης που κρίνεται υπερβολική σε σχέση με τη σχετική ευημερία του κράτους αυτού.

Εάν η σημερινή κατάσταση παραμείνει αμετάβλητη, τα οφέλη ενός κράτους μέλους θα αυξηθούν σημαντικά. Η απλή κατάργηση της ισχύουσας διόρθωσης ούτε θα γινόταν αποδεκτή από όλα τα κράτη μέλη ούτε θα οδηγούσε στη σύγκλιση των καθαρών υπολοίπων των κρατών μελών με συγκρίσιμα επίπεδα ευημερίας.

Ένας γενικευμένος διορθωτικός μηχανισμός που θα αντικαταστήσει τον υπάρχοντα θα στοχεύει στη διόρθωση των καθαρών συνεισφορών που υπερβαίνουν ένα προκαθορισμένο κατώφλι επαρκούς «οικονομικής αλληλεγγύης», που ορίζεται ως ποσοστό του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος, βάσει της σχετικής ευημερίας. Η αλληλεγγύη πρέπει να παραμείνει ακρογωνιαίος λίθος της Ένωσης και επομένως κάθε τροποποιημένος γενικευμένος μηχανισμός πρέπει να στοχεύει στην αποφυγή των υπερβολικών και αδικαιολόγητων φορολογικών επιβαρύνσεων και όλα τα κράτη μέλη πρέπει να συνεισφέρουν στο μηχανισμό αυτό.

Διάφορες παράμετροι πρέπει να καθοριστούν ώστε ο μηχανισμός αυτός να λειτουργήσει ορθά. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται οι κατηγορίες δαπανών και εισοδήματος που πρέπει να ληφθούν υπόψη, το ύψος του κατωφλίου πέραν του οποίου οι καθαρές δημοσιονομικές ανισορροπίες πρέπει (μερικώς) να αντισταθμίζονται, το ποσοστό της υπερβολικά αρνητικής ανισορροπίας που πρέπει να διορθώνεται και οι σχετικοί κανόνες χρηματοδότησης. Όλα τα κράτη μέλη πρέπει να συμβάλουν στο μηχανισμό αυτό.

Η Επιτροπή θα υποβάλει λεπτομερείς προτάσεις για το θέμα αυτό στο πλαίσιο του συνολικού χρηματοδοτικού πακέτου, το οποίο θα εξετάζει τόσο ζητήματα εισοδήματος όσο και δαπανών.

Παράρτημα 1

Αρχές διοικητικής διακυβέρνησης: λιγότερη άμεση διαχείριση, καλύτερος έλεγχος εφαρμογής και μεγαλύτερη αποδοτικότητα σε σχέση με το κόστος

Μια από τις θεμελιώδεις αρχές της μεταρρύθμισης της Επιτροπής είναι ότι οι κύριες διοικητικές υπηρεσίες της Επιτροπής στο μέλλον θα επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους στην ανάπτυξη και στην παρακολούθηση πολιτικών στο πλαίσιο της Συνθήκης. Η εκτέλεση των πολιτικών αυτών, καθώς και άλλων εκτελεστικών δραστηριοτήτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα ανατίθεται, όπου ενδείκνυται, σε άλλα όργανα.

Η ανάθεση σε άλλα όργανα εκτός του πυρήνα των διοικητικών υπηρεσιών της Επιτροπής πρέπει να είναι δεόντως συντονισμένη. Πρόσφατες αποφάσεις για την ανάθεση καταδεικνύουν ότι χρειάζεται να βελτιωθεί η συνοχή και να οργανωθούν ορθολογικά τα κριτήρια των αναθέσεων αυτών. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή προτίθεται να ενισχύσει το συνολικό συντονισμό όταν στο μέλλον θα αποφασίζει να αναθέσει μια δραστηριότητα (μέσω ενός από τα διάφορα μέσα που έχει στη διάθεσή της, βλέπε τμήμα III.B. της ανακοίνωσης). Όσον αφορά τις υπάρχουσες δραστηριότητες που υλοποιούνται από εξωτερικούς/εξουσιοδοτημένους φορείς, η Επιτροπή θα ακολουθήσει μια σταδιακή προσέγγιση με την οποία θα ευθυγραμμίσει παρελθούσες αποφάσεις με το νέο πλαίσιο.

Διατίθενται διάφορα μέσα:

(1) Από κοινού διαχείριση με τα κράτη μέλη ή ανάθεση σε εθνικά όργανα. Οι εμπειρίες στους τομείς της γεωργικής πολιτικής και της πολιτικής για τη συνοχή προσφέρουν πολύτιμα διδάγματα σχετικά με το θέμα αυτό. Δύο σημαντικά κριτήρια για την εφαρμογή της προσέγγισης αυτής είναι: α) σημαντικό περιεχόμενο τοπικού ενδιαφέροντος και β) συμπληρωματικότητα με περιφερειακά και εθνικά προγράμματα.

(2) Εξουσιοδοτημένοι φορείς:

α) Γραφεία: στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης, η Επιτροπή συγκρότησε διοικητικά γραφεία. Μέχρι σήμερα, τα γραφεία χρησιμοποιήθηκαν για εκτελεστικά καθήκοντα που δεν συνδέονται άμεσα με ένα πρόγραμμα και χωρίς συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Παρουσιάζουν το πλεονέκτημα του χαμηλότερου λειτουργικού κόστους και της μεγαλύτερης επιχειρησιακής ευελιξίας, καθώς έχουν ξεχωριστό οργανόγραμμα και ξεχωριστά κονδύλια του προϋπολογισμού. Τα γραφεία είναι υπό τον άμεσο έλεγχο της Επιτροπής.

β) Οργανισμοί: διάφοροι φορείς περιλαμβάνονται στην κατηγορία αυτή, οι λειτουργίες των οποίων ποικίλουν: από την παροχή βοήθειας υπό τη μορφή γνωμοδοτήσεων και συστάσεων (π.χ. Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων) και την υποβολή εκθέσεων επιθεώρησης (π.χ. Ευρωπαϊκός οργανισμός για την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας) έως την έγκριση αποφάσεων που δεσμεύουν νομικά τρίτους (π.χ. Γραφείο Εναρμόνισης στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς). Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εκπροσωπούνται στους οργανισμούς αυτούς, ενώ όπου ενδείκνυται εκπροσωπούνται επίσης ενδιαφερόμενοι τρίτοι. Αντίθετα, οι εκτελεστικοί οργανισμοί είναι όργανα υπό τον άμεσο έλεγχο της Επιτροπής το καταστατικό των οποίων προβλέπεται από κανονισμό του Συμβουλίου⁸.

---

⁸ Κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΚ) 58/2003 της 19^{ης} Δεκεμβρίου 2002, ΕΕ L 11, 16.1.2003, σ.1.

Τα ανωτέρω πρέπει να αξιολογηθούν εκ νέου βάσει τριών αξόνων:

- (1) Η εκτέλεση καθηκόντων που προκύπτουν από προγράμματα εκτελεστικής φύσης, με συγκεκριμένη χρονική διάρκεια, θα ανατίθεται σε εκτελεστικούς οργανισμούς. Η Επιτροπή θα διατηρεί τον έλεγχο του μηχανισμού παράδοσης.
- (2) Μπορεί να εξεταστεί η δυνατότητα συγκρότησης ενός πιο αυτόνομου οργανισμού – παρόμοιου με τα υπάρχοντα πρότυπα – όταν χρειάζεται μια μη δεσμευτική γνώμη ή όταν τα καθήκοντα με τα οποία είναι επιφορτισμένος ο οργανισμός περιλαμβάνουν ενέργειες που δεν εμπίπτουν στην άμεση αρμοδιότητα της Επιτροπής ή όταν ο ρόλος της Επιτροπής είναι οριακός. Ορισμένοι υπάρχοντες οργανισμοί εκτελούν καθήκοντα με πολύ περιορισμένη ανάμειξη της Επιτροπής, παρ' όλο που την απόλυτη ευθύνη για το αποτέλεσμα έχει η Επιτροπή. Η κατάσταση αυτή πρέπει επομένως να επανεξεταστεί επειγόντως.
- (3) Θα εξεταστεί η δημιουργία ενός γραφείου για νέα εκτελεστικά καθήκοντα χωρίς συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα ή για προπαρασκευαστικές δραστηριότητες βάσει των οποίων η Επιτροπή μπορεί να λαμβάνει κανονιστικές αποφάσεις για τις οποίες είναι υπεύθυνη.
- (4) Ορισμένοι υπάρχοντες οργανισμοί εκτελούν καθήκοντα με πολύ περιορισμένη ανάμειξη της Επιτροπής, παρ' όλο που την απόλυτη ευθύνη για το αποτέλεσμα έχει η Επιτροπή. Η κατάσταση αυτή πρέπει επομένως να επανεξεταστεί επειγόντως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΧΑΡΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ – Ένα παράδειγμα

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΝΩΣΗ			
	Στόχοι	Κύριες ενέργειες και μέσα	Δείκτες προόδου και στόχοι
1	Αύξηση της ποιότητας της παρεχόμενης στην Ευρώπη εκπαίδευσης και κατάρτισης	<p>Συντονισμός ΕΕ: Ευρωπαϊκός χώρος ανώτατης εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης: <i>ομάδες εργασίας καθορισμού στόχων· διαδικασίες Μπολώνιας και Κοπεγχάγης· Παγκόσμια συγκριτική αξιολόγηση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.</i></p> <p>Δαπάνες ΕΕ: Υποστήριξη διεθνικών εταιρικών σχέσεων μεταξύ ιδρυμάτων· ανταλλαγές ορθών πρακτικών· συλλογή και ανάλυση στατιστικών και δεικτών: <i>Ενιαίο μέσο για την εκπαίδευση και την κατάρτιση (διάδοχος των προγραμμάτων Socrates/Leonardo).</i></p>	Αριθμός εταιρικών σχέσεων· πρόοδος σε σχέση με συμφωνημένα σημεία συγκριτικής αξιολόγησης και δείκτες· εφαρμογή πλαισίων εξασφάλισης της ποιότητας για τριτοβάθμια εκπαίδευση, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.
2	Βελτίωση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση σε όλα τα στάδια της ζωής	<p>Νομοθεσία ΕΕ: Απόφαση <i>Europass</i>. Συνέχεια στη σύσταση για την κινητικότητα.</p> <p>Δαπάνες ΕΕ: Ενιαίο μέσο για την εκπαίδευση και την κατάρτιση (διάδοχος των προγραμμάτων <i>Socrates/Leonardo</i>).</p>	<p>Αριθμός νέων και ενηλίκων σε προγράμματα κινητικότητας· ποσοστό έγκρισης συστημάτων μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων στην εκπαίδευση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση· ποσοστό έγκρισης μέσων διαφάνειας (συμπλήρωμα διπλώματος, <i>Europass</i>, κλπ)</p> <p>Στόχοι: 10% των μαθητών και καθηγητών σε προγράμματα κινητικότητας και δραστηριότητες ευρωπαϊκής συνεργασίας 2007-13· 3 εκατ. τοποθετήσεις φοιτητών πανεπιστημίων έως το 2010· 150.000 τοποθετήσεις επαγγελματικής κατάρτισης και 50.000 ενήλικες σε προγράμματα εκμάθησης και διδασκαλίας στο εξωτερικό ετησίως έως το 2013.</p>
3	Άνοιγμα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης της ΕΕ στον κόσμο	<p>Νομοθεσία ΕΕ: Οδηγία για την πρόσβαση φοιτητών/ερευνητών από τρίτες χώρες.</p> <p>Δαπάνες ΕΕ: Erasmus Mundus· Διάδοχος του προγράμματος Tempus.</p>	<p>Αριθμός φοιτητών από τρίτες χώρες, εκπαιδευόμενοι και υπότροφοι που έρχονται στην Ευρώπη</p> <p>Στόχοι: πάνω από 11.000 υποτροφίες για κινητικότητα φοιτητών και υποτρόφων από και προς τρίτες χώρες 2004-08.</p>